

**Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej
Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „CUPRUM”
w Lubinie**

Lubin, dnia 25 kwietnia 2018 r.

SPIS TREŚCI

Spis treści	2
PODSUMOWANIE.....	4
WSTĘP	10
Działalność i wyniki operacyjne.....	11
A.1. Działalność	11
A.2. Wynik z działalności ubezpieczeniowej	13
A.3. Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)	15
A.4. Wyniki z pozostałych rodzajów działalności	17
A.5. Wszelkie inne informacje	17
B. System zarządzania	18
B.1. Informacje ogólne o systemie zarządzania	18
B.2. Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji.....	24
B.3. System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności.....	25
B.4. System kontroli wewnętrznej	29
B.4.1.Organizacja systemu kontroli wewnętrznej	30
B.4.2. Procedury kontroli wewnętrznej.....	31
B.4.3. Wdrożenie funkcji zgodności z przepisami	32
B.5. Funkcja audytu wewnętrznego.....	32
B.6. Funkcja aktuarialna.....	33
B.7. Outsourcing.....	34
B.8. Wszelkie inne informacje	35
C. Profil ryzyka.....	36
C.1. Ryzyko aktuarialne.....	36
C.2. Ryzyko rynkowe	38
C.3. Ryzyko kredytowe	40
C.4. Ryzyko płynności	41
C.5. Ryzyko operacyjne.....	42
C.6. Pozostałe istotne ryzyka	43
C.7. Wszelkie inne informacje	44
D. Wycena do celów wypłacalności.....	45
D.1. Aktywa	46
D.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.....	49
D.3. Inne zobowiązania	52
D.4. Alternatywne metody wyceny.....	54
D.5. Wszelkie inne informacje	54
E. Zarządzanie kapitałem.....	55

E.1. Środki własne.....	55
E.2. Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy.....	58
E.3. Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności	59
E.4. Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym	59
E.5. Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności	59
E.6. Wszelkie inne informacje	60

Podsumowanie sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „CUPRUM” w Lubinie

Działalność

- T UW-CUPRUM w Lubinie wraz z członkami Towarzystwa i na ich rzecz konstruuje ochronę ubezpieczeniową zapewniając jej właściwy zakres i racjonalną strukturę kosztów z wykorzystaniem idei wzajemności ubezpieczeniowej.
- T UW-CUPRUM należy do Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź. Głównym udziałowcem Towarzystwa jest KGHM Polska Miedź S.A., która posiada 96,82% imiennych udziałów w kapitale zakładowym.
- Przestrzenny wymiar działalności - terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- Linie biznesowe, w których T UW-CUPRUM prowadzi działalność:
 - 2 ubezpieczenie na wypadek utraty dochodu,
 - 6 ubezpieczenie morskie, lotnicze i transportowe,
 - 7 ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych,
 - 8 ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej.
- Istotne zdarzenia gospodarcze, które miały miejsce w 2017 r. i wywarły wpływ na Towarzystwo:
 - zwiększenie skutków finansowych o 5.392 tys. zł szkody w jednym z Oddziałów Górniczych KGHM PM S.A. (tąpięcie – listopad 2016 r.),
 - szkoda związana z awaryjnym wydostaniem się topu z pieca konwertorowego w Oddziale hutniczym (15.08.2017 roku; wypłacone odszkodowanie na 31.12.2017 r.: 882 tys. zł),
 - tąpięcie w jednym z Oddziałów Górniczych KGHM Polska Miedź S.A. (26.12.2017 r.); utworzenie rezerwy na 31.12.2017 r. w wysokości 1.000 tys. zł,
 - wzrost sum ubezpieczenia majątku w ZWC PM oraz ZWC LP powiązany ze wzrostem składki przypisanej.
- Wyniki z działalności ubezpieczeniowej (stan na 31.12.2017 r.):
 - nadwyżka bilansowa: 2.309 tys. zł,
 - zwroty składki: 24.078 tys. zł,
 - wynik techniczny: 528 tys. zł,
 - kapitały własne: 58.096 tys. zł,
 - lokaty: 98.870 tys. zł,
 - składka przypisana brutto: 52.343 tys. zł,
 - wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto: 22.700 tys. zł,
 - koszty działalności ubezpieczeniowej w relacji do składki przypisanej brutto: 9,5%.
- Wyniki działalności lokacyjnej (2017 r.):
 - podstawowe pozycje w strukturze lokat – obligacje Skarbu Państwa (54,6%), lokaty bankowe (34,4%),
 - przychody z działalności lokacyjnej: 2.427 tys. zł (rentowność rzędu 2,5%),
 - koszty działalności lokacyjnej: 482 tys. zł.

W 2017 roku nie wystąpiły istotne zmiany w porównaniu do roku 2016.

System zarządzania

- Ogólne informacje o systemie zarządzania
 - Władze Towarzystwa: Walne Zgromadzenie Członków, Rada Nadzorcza, Zarząd.
 - Komitety funkcjonujące w ramach T UW-CUPRUM: Komitet Audytu, Komitet Zarządzania Ryzykiem, Komitet Inwestycyjny.

- Komitet Audytu pełni funkcje konsultacyjno-doradcze na rzecz Rady Nadzorczej (RN), a także wspiera RN w wykonywaniu jej statutowych obowiązków o charakterze kontrolno-nadzorczym.
- Komitet Zarządzania Ryzykiem wspiera działania funkcji zarządzania ryzykiem oraz osób odpowiedzialnych za zarządzanie poszczególnymi ryzykami.
- Komitet Inwestycyjny wspiera procesy decyzyjne w zakresie lokowania wolnych środków finansowych.
- Zasady kształtowania polityki wynagradzania w TUW CUPRUM:
 - ✓ motywacyjność (wspieranie realizacji strategii biznesowej Towarzystwa),
 - ✓ adekwatność (kształtowanie wynagrodzeń stosownie do zakresu zadań oraz poziomu odpowiedzialności pracowników),
 - ✓ jawność (powszechny dostęp pracowników do reguł systemu wynagradzania),
 - ✓ transparentność (przejrzystość i czytelność obowiązujących przesłanek wynagradzania).

Zasady kształtowania polityki wynagradzania nie zachęcają do podejmowania nadmiernego ryzyka.

- Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji w odniesieniu do członków Zarządu określa *Procedura naboru do organów TUW-CUPRUM*, natomiast w przypadku funkcji kluczowych (zarządzania ryzykiem, audytu wewnętrznego, aktuarialnej, zgodności z przepisami) stosowane *Zasady outsourcingu w TUW-CUPRUM* (ze względu na outsourcing ww. kluczowych funkcji). Regulacje te gwarantują właściwy dobór kadr i kompetentne zarządzanie Towarzystwem.
- System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności
 - System zarządzania ryzykiem polega na systematycznym identyfikowaniu, kategoryzowaniu i optymalizowaniu wszystkich grup ryzyka, na które jest lub może być narażone Towarzystwo.
 - Wszyscy pracownicy Towarzystwa są świadomi głównych zasad, które zostały zawarte w „Strategii Zarządzania Ryzykiem” i znają ich wpływ na swoje indywidualne obszary odpowiedzialności. W strukturze zarządzania ryzykiem szczególną rolę odgrywa: Zarząd (w szczególności Członek Zarządu nadzorujący obszar zarządzania ryzykiem), Komitet Zarządzania Ryzykiem, osoba nadzorująca funkcję zarządzania ryzykiem oraz pierwsza linia obrony (obsługa klienta, likwidacja szkód, underwriting, finanse).
 - Osoby zarządzające poszczególnymi ryzykami oraz odpowiednimi obszarami Towarzystwa odpowiedzialne są za: bieżące zarządzanie określonym ryzykiem, postępowanie zgodne z określonymi procedurami procesu zarządzania ryzykiem, identyfikację i pomiar ryzyka, reagowanie na zmiany w poziomie ryzyka, kontrolę i monitorowanie ryzyka oraz raportowanie.
 - Obligatoryjny zakres zarządzanych ryzyk obejmuje ryzyka: zarządzania polityką akceptacyjną i taryfikacyjną, tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, zarządzania aktywami i pasywami, działalności lokacyjnej, zarządzania płynnością i ryzykiem koncentracji, operacyjne, związane z reasekuracją i innymi technikami ograniczenia ryzyka, strategiczne oraz utraty reputacji.
 - W ramach systemu zarządzania ryzykiem Towarzystwo wdrożyło proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA).
 - Kluczowe elementy procesu ORSA obejmują:
 - ✓ identyfikację i kwantyfikację ryzyk, na które Towarzystwo jest lub może być narażone w całym okresie planowania działalności,
 - ✓ ocenę ciągłej zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności i minimalnym wymogiem kapitałowym,
 - ✓ ocenę wymogów odnoszących się do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
 - ✓ ocenę stopnia odchylenia profilu ryzyka Towarzystwa od założeń stanowiących podstawę kapitałowego wymogu wypłacalności obliczonego według formuły standardowej,

- ✓ przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- ✓ weryfikację i w razie potrzeby aktualizację dokumentacji dotyczącej systemu zarządzania.
Zasady własnej oceny ryzyka i wypłacalności są poddawane regularnemu przeglądowi.
- System kontroli wewnętrznej
 - System kontroli wewnętrznej w Towarzystwie obejmuje:
 - ✓ samokontrolę prawidłowości wykonywania własnej pracy przez wszystkich pracowników,
 - ✓ pionową kontrolę funkcjonalną sprawowaną w ramach nadzoru przez kierowników komórek organizacyjnych,
 - ✓ poziomą kontrolę funkcjonalną sprawowaną w ramach wykonywanych czynności przez osoby pełniące funkcje kluczowe w systemie zarządzania,
 - ✓ kontrolę instytucjonalną wykonywaną przez pracownika, który piastuje funkcje kontroli wewnętrznej.
 - Systemu kontroli wewnętrznej ma na celu ocenę działalności Towarzystwa w zakresie: sprawności organizacyjnej, celowości, gospodarności, rzetelności i legalności.
 - Prowadzone w Towarzystwie czynności kontroli wewnętrznej obejmują: kontrolę wstępną, kontrolę bieżącą i kontrolę następczą.
 - Realizacja kluczowych procedur systemu kontroli wewnętrznej jest sformalizowana. W TUV-CUPRUM obowiązuje Karta Obiegu i Kontroli Dokumentów dla wszystkich rodzajów operacji ubezpieczeniowych i finansowych, regulująca zasady weryfikacji, akceptacji i zatwierdzania poszczególnych dokumentów potwierdzających te operacje.
 - Funkcja zgodności z przepisami jest wykonywana przez podmiot zewnętrzny, który realizuje ją w aspekcie retrospektywnym (analiza aktualnego stanu prawnego, orzecznictwa, rozstrzygnięć i stanowisk nadzoru /soft law/, doktryny prawa) i prospektywnym (analiza planowanych zmian, projektów aktów prawnych), w tym również w odniesieniu do wewnętrznych regulacji Towarzystwa (np. analiza statutu, regulaminów, ogólnych warunków ubezpieczeń itp. obowiązujących regulacji i projektowanych w nich zmian).
 - Funkcja audytu wewnętrznego jest realizowana w formie outsourcingu. Cel, zakres, uprawnienia i odpowiedzialność tej funkcji określa Karta Audytu Wewnętrznego. Zgodnie z jej zapisami audytor jest upoważniony do przeprowadzania audytu wewnętrznego we wszystkich obszarach działania Towarzystwa oraz żądania wszelkich dokumentów, materiałów i innych źródeł informacji potrzebnych do przeprowadzenia audytu wewnętrznego. Za priorytetowe działania audytu wewnętrznego przyjmuje się obszary o najwyższych wskaźnikach ryzyka dla zidentyfikowanych obiektów audytu.
 - Funkcja aktuarialna jest pełniona przez podmiot zewnętrzny. Zadania funkcji aktuarialnej obejmują m. in: koordynowanie i nadzorowanie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia oraz adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji z uwzględnieniem poziomu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, wyliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności oraz minimalnego wymogu kapitałowego.
 - Towarzystwo korzysta z usług zewnętrznych (outsourcing) w przypadku funkcji kluczowych (zarządzania ryzykiem, aktuarialna, zgodności z przepisami, audytu wewnętrznego), co wynika ze skali, charakteru i złożoności prowadzonej działalności.

W 2017 roku nie wystąpiły istotne zmiany w porównaniu do roku 2016.

Profil ryzyka

- Apetyt na ryzyko
 - Towarzystwo wyznacza apetyt na ryzyko dla ryzyk ujętych w formule standardowej (ryzyka: rynkowego, niewykonania zobowiązania kontrahenta, aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie, aktuarialnego w ubezpieczeniach zdrowotnych,

aktuarialnego w ubezpieczeniach innych niż na życie, operacyjnego, wartości niematerialnych i prawnych). Apetyt ten jest wyrażany ilościowo określając wpływ danego ryzyka na kapitałowy wymóg wypłacalności.

- TUV-CUPRUM określa apetyt na ryzyko dla ryzyk nieuwjętych w formule standardowej (ryzyka: płynności, utraty reputacji, strategicznego). Apetyt ten jest wyrażany jakościowo.

a. Ryzyko aktuarialne

- W Towarzystwie koncentracja ryzyka aktuarialnego dotyczy głównie ryzyka pożaru, w którym maksymalna suma ubezpieczenia kształtuje się na poziomie 630 mln zł. Za ryzyka rozproszone uznaje się ryzyka powodzi i huraganu. Ponadto, TUV-CUPRUM nie odnotowało koncentracji ryzyka nieprawidłowej wyceny składki ubezpieczeniowej, co wynika z obowiązujących regulacji i zasad funkcjonowania poszczególnych ZWC.
- Kluczowe ryzyka aktuarialne analizowane w ramach testów warunków skrajnych wiążą się ze wzrostem szkodowości, a tym samym zobowiązań Towarzystwa.
- Towarzystwo zakłada, że ryzyko aktuarialne do 2021 roku (horyzont aktualnej Strategii TUV-CUPRUM) będzie umiarkowane i w miarę stabilne.

b. Ryzyko rynkowe

- Koncentracja ryzyka rynkowego wiąże się wyłącznie z ryzykiem wzrostu stóp procentowych.
- Kluczowe ryzyko rynkowe analizowane w ramach testów warunków skrajnych wiąże się z możliwością (ryzykiem) wzrostu stóp procentowych, prowadzącą do spadku wartości środków własnych Towarzystwa o 5,4 mln zł.
- Towarzystwo klasyfikuje ryzyka wchodzące w skład ryzyka rynkowego do grupy ryzyk o niskim poziomie, z wyjątkiem ryzyka stopy procentowej.

c. Ryzyko kredytowe

- Ryzyko koncentracji dla ryzyka kredytowego jest na średnim poziomie. Wymóg kapitałowy dla tego ryzyka na 31 grudnia 2017 roku wynosił 2,9 mln zł. Ryzyko to jest generowane przez lokaty bankowe.
- Kluczowe ryzyko kredytowe – analizowane w ramach testów warunków skrajnych – łączy się z możliwością nieuregulowania zobowiązań przez jednego z reasekuratorów Towarzystwa, co w przypadku materializacji jednej z możliwych maksymalnych szkód prowadzi do spadku wartości aktywów o 17,4 mln zł.
- TUV-CUPRUM uznaje ryzyko kredytowe jako ryzyko o niskim poziomie.

d. Ryzyko płynności

- Towarzystwo nie identyfikuje koncentracji ryzyka płynności ze względu na dywersyfikację kontrahentów, lokowanie środków finansowych w płynne instrumenty finansowe oraz zapisy w umowach związków wzajemności członkowskiej.
- Towarzystwo ocenia zarówno obecny jak i przewidywany poziom ryzyka płynności jako niski.

e. Ryzyko operacyjne

- Towarzystwo nie identyfikuje koncentracji ryzyka operacyjnego ze względu na istniejące procedury, nieskomplikowane procesy w jednooddziałowej strukturze TUV-CUPRUM oraz dobrze zorganizowany system kontroli wewnętrznej.
- Kluczowe ryzyko operacyjne – analizowane w ramach testów warunków skrajnych – wiąże się ze zniszczeniem siedziby Towarzystwa. Materializacja tego ryzyka nie będzie miała istotnego wpływu na wartość aktywów TUV-CUPRUM ze względu na posiadane ubezpieczenie, a ponadto może jedynie utrudnić a nie uniemożliwić kontynuowanie działalności.

f. Pozostałe istotne ryzyka

- Pozostałe ryzyka, istotne z punktu widzenia Towarzystwa, to ryzyko strategiczne oraz ryzyko utraty reputacji.
- TUV-CUPRUM nie identyfikuje koncentracji ryzyka strategicznego i ryzyka reputacji.

- W ocenie Towarzystwa ryzyko strategiczne ma średni poziom istotności. TUV-CUPRUM posiada, aktualizuje i realizuje przyjętą strategię i nie spodziewa się istotnych zmian w otoczeniu.
- TUV-CUPRUM ocenia ryzyko reputacji jako niskie (skuteczne działania zapobiegawcze i osłonowe).

W 2017 roku nie wystąpiły istotne zmiany w porównaniu do roku 2016.

Wycena do celów wypłacalności

- Wycena aktywów i zobowiązań
 - Towarzystwo wycenia aktywa dla celów wypłacalności oraz zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności w wartości godziwej przy założeniu kontynuacji działalności.
 - Podstawową metodą wyceny aktywów i zobowiązań jest ich wycena według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań.
 - W sytuacji, gdy zastosowanie metody wyceny według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań jest niemożliwe, Towarzystwo wycenia aktywa i zobowiązania według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach podobnych aktywów i zobowiązań na podstawie kryteriów odnoszących się do aktywnych rynków, które są określone w międzynarodowych standardach rachunkowości przyjętych przez Komisję na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1606/2002, dokonując korekt odzwierciedlających różnice.
 - Jeżeli zastosowanie podstawowej metody wyceny (wg cen rynkowych) nie jest możliwe, stosowane są metody alternatywne, takie jak: podejście rynkowe, podejście dochodowe oraz podejście kosztowe lub podejście bieżącego kosztu odtworzenia odzwierciedlające kwotę, która byłaby obecnie wymagana w celu zastąpienia funkcji danego składnika aktywów.
- Aktywa
 - Aktywa według zasad Wypłacalności II (31.12.2017 r.): 104.057 tys. zł
 - Aktywa według PSR (31.12.2017 r.): 105.871 tys. zł
 - W okresie sprawozdawczym Towarzystwo nie stosowało zmian w podstawach uznawania, wyceny lub szacunkach istotnych aktywów w porównaniu do zasad roku poprzedniego.
 - Towarzystwo nie identyfikuje istotnych aktywów, dla których istnieje potrzeba ustalenia założeń i oceny co do przyszłych i innych istotnych źródeł niepewności oszacowania.
- Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe
 - Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności (Wypłacalność II) (31.12.2017 r.): 19.604 tys. zł brutto.
 - Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowych na potrzeby sprawozdań finansowych (PSR) (31.12.2017 r.): 20.210 tys. zł.
 - Uwzględnienie marginesu ryzyka powoduje, że sumaryczne rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe według Wypłacalności II oraz PSR mają zbliżone wartości.
- Inne zobowiązania
 - Inne zobowiązania według zasad Wypłacalności II (31.12.2017 r.): 27.021 tys. zł
 - Inne zobowiązania według (31.12.2017 r.): 27.566 tys. zł
 - Towarzystwo nie identyfikuje istotnych zobowiązań, dla których istnieje potrzeba ustalenia założeń i oceny co do przyszłych i innych istotnych źródeł niepewności oszacowania.

W 2017 roku nie wystąpiły istotne zmiany w porównaniu do roku 2016.

Zarządzanie kapitałem

- Środki własne (31.12.2017 r.)
 - Kapitał zakładowy: 21.878 tys. zł (kategoria I).
 - Rezerwa uzgodnieniowa: 34.537 tys. zł (kategoria I).
 - Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego: 1.017 tys. zł (kategoria III).
 - Środki własne dopuszczone na pokrycie Kapitałowego Wymogu Wyplacalności (SCR): 57.432 tys. zł,
 - Środki własne dopuszczone na pokrycie Minimalnego Wymogu Kapitałowego (MCR): 56.415 tys. zł.
- Kapitałowy wymóg wypłacalności (31.12.2017 r.): 32.631 tys. zł.
- Minimalny wymóg kapitałowy (31.12.2017 r.): 15.724 tys. zł.
- Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do SCR: 176%
- Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do MCR: 359%

W 2017 roku nie wystąpiły istotne zmiany w porównaniu do roku 2016.

Wyniki przeprowadzanej, wieloaspektowej analizy wypłacalności i kondycji finansowej Towarzystwa (2017 r.) rokują prawidłowy jego rozwój, nie wskazując na żadne fakty ani okoliczności, które sygnalizowałyby zagrożenie kontynuowania działalności.

TUW-CUPRUM w Lubinie wraz z członkami Towarzystwa i na ich rzecz konstruuje ochronę ubezpieczeniową zapewniając jej właściwy zakres i racjonalną strukturę kosztów. Beneficjenci, a zarazem współtwórcy tych usług wchodzą w dwa, różne stosunki, tj. członkostwa w Towarzystwie oraz ubezpieczenia. Umowa ubezpieczenia wzajemnego nie przenosi ryzyka na Towarzystwo, gdyż zatrzymuje je na poziomie wspólnoty ubezpieczeniowej. Stanowi to podstawę do częściowych zwrotów składek i/lub ich obniżenia w następnych okresach, bądź wiąże się z koniecznością uiszczenia określonych dopłat, z wyjątkiem sytuacji, w której związek wzajemności członkowskiej (ZWC) decyduje się na ograniczenie świadczeń, co wyklucza jego udział w pokrywaniu straty w technicznym rachunku ubezpieczeń przez dopłaty do składek. Ostateczna cena cedowanego ryzyka zależy od poziomu szkodowości we wspólnocie, skali kosztów prowadzenia wspólnoty oraz wyników finansowych ewentualnych cesji reasekuracyjnych. W określonym profilu działalności (ubezpieczenia wzajemne) wyraźnie widać, że łączy on w sobie cechy ubezpieczenia, przenosząc część skutków ewentualnych zagrożeń z jednostki na wspólnotę, i samoubezpieczenia, alokując część ryzyka własnego i obcego na ubezpieczonym, członku towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. Kompozycji tej sprzyja jednorodność aktywności gospodarczej w ramach funkcjonujących związków wzajemności członkowskiej. Współtworzące je podmioty mają ten sam lub podobny profil działalności, a tym samym towarzyszą im identyczne kategorie ryzyk, co przekłada się na możliwość opracowywania wspólnych i dostosowanych do indywidualnych potrzeb programów ubezpieczeniowych. Ponadto, zintegrowanie funkcji usługobiorcy i właściciela, wsparte transparentnymi zasadami działalności TUW-CUPRUM, doskonale harmonizuje z potrzebą prowadzenia wspólnej polityki ubezpieczeniowej. Jej autorzy (Towarzystwo i jego Członkowie) są gwarancją wysokiej jakości świadczonych usług, co ma fundamentalne znaczenie, gdyż sfera aktywności grupy kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. i PGL Lasy Państwowe wymaga niestandardowego spojrzenia na ich potrzeby. Permanentna i wspólna identyfikacja oczekiwań członków Towarzystwa sprawia, że jego oferta jest zawsze dostosowana do wymagań klientów.

Niniejsze sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej za 2017 rok sporządzono spełniając zapisy art. 284 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 roku (Dz. U. 2015 poz. 1844 z późn. zm.).

A.1. DZIAŁALNOŚĆ

Nazwa i forma prawna zakładu

Zakład ubezpieczeń prowadzi działalność w formie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych pod nazwą Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „CUPRUM”, w skrócie „TUW-CUPRUM”, a na potrzeby niniejszego sprawozdania również „Towarzystwo”. Siedzibą TUW-CUPRUM jest miasto Lubin (ul. Marii Skłodowskiej-Curie 82).

Nazwa i dane kontaktowe organu nadzoru odpowiedzialnego za nadzór finansowy nad Towarzystwem

Komisja Nadzoru Finansowego

Plac Powstańców Warszawy 1

00-030 Warszawa

Tel: Centrala: (48) 22 262-50-00; Infolinia: (48) 22 262-58-00

Imię i nazwisko oraz dane kontaktowe biegłego rewidenta TUW-CUPRUM

Łukasz Linek

Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działającej pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.)

ul. Jana Pawła II 22

00-133 Warszawa

Informacje dotyczące udziałowców posiadających znaczne pakiety udziałów Towarzystwa

Udziałowcami TUW-CUPRUM według stanu na 31 grudnia 2017 r. są: KGHM Polska Miedź S.A., PeBeKa S.A., MERCUS Logistyka Sp. z o.o., INTERFERIE S.A., KGHM ZANAM S.A., INOVA – Centrum Innowacji Technicznych Sp. z o.o. (tab. 1). Podmioty te należą do Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź.

Tab. 1. Członkowie – udziałowcy TUW-CUPRUM. Stan na 31 grudnia 2017 r.

Wyszczególnienie	Posiadane udziały	
	wartość	struktura
KGHM Polska Miedź S.A. ul. M. Skłodowskiej-Curie 48, 59-301 Lubin	21.180.800	96,82%
Przedsiębiorstwo Budowy Kopalń PeBeKa S.A. ul. M. Skłodowskiej-Curie 76, 59-301 Lubin	362.300	1,66%
MERCUS Logistyka Sp. z o.o. ul. Kopalniana 11, 59-101 Polkowice	111.500	0,51%
INTERFERIE S.A. ul. Rycerska 24, 59-220 Legnica	111.500	0,51%
KGHM ZANAM S.A. ul. Kopalniana 7, 59-100 Polkowice	55.700	0,25%
INOVA – Centrum Innowacji Technicznych Sp. z o.o. ul. M. Skłodowskiej-Curie 183, 59-301 Lubin	55.700	0,25%
Razem	21.877.500	100,0%

Informacje na temat pozycji zakładu w prawnej strukturze grupy

TUW-CUPRUM należy do Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź. Głównym udziałowcem Towarzystwa jest KGHM Polska Miedź S.A., która posiada 96,82% imiennych udziałów w kapitale zakładowym (tab. 1). Nie występują udziały uprzywilejowane.

Rys. 1. Uproszczona struktura Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź

1/ wspólne przedsięwzięcie wyceniane metodą praw własności

2/ jednostka zależna niepodlegająca konsolidacji

Lokaty finansowe Towarzystwa nie obejmują udziałów i akcji w innych podmiotach (brak jednostek powiązanych).

Istotne linie biznesowe Towarzystwa oraz istotne obszary geograficzne, na których TUV-CUPRUM prowadzi działalność

Przedmiotem działalności Towarzystwa – zgodnie ze Statutem – jest prowadzenie działalności ubezpieczeniowej bezpośredniej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie ubezpieczeń określonych w Dziale II załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 r.

Przestrzenny wymiar działalności TUV-CUPRUM określa wydane zezwolenie Ministra Finansów na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej z dnia 7 maja 1994 roku i jest nim terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Towarzystwo dokonuje podziału całej działalności na następujące linie biznesowe (stan na dzień 31.12.2017 r.):

- 2 ubezpieczenie na wypadek utraty dochodu – ubezpieczenie grupowe następstw nieszczęśliwych wypadków (grupa 1 wg ustawy o działalności ubezpieczeniowej), ubezpieczenie grupowe oraz indywidualne chorób i wypadków (grupa 2 wg ustawy o działalności ubezpieczeniowej),
- 6 ubezpieczenie morskie, lotnicze i transportowe – ubezpieczenie mienia w transporcie krajowym oraz ubezpieczenie mienia w transporcie międzynarodowym (grupa 7 wg ustawy o działalności ubezpieczeniowej),
- 7 ubezpieczenie ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych – ubezpieczenie mienia od ognia i innych żywiołów, ubezpieczenie maszyn elektrycznych od szkód elektrycznych, ubezpieczenie maszyn od uszkodzeń, ubezpieczenie sprzętu elektronicznego (grupa 8 wg ustawy o działalności ubezpieczeniowej), ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów szklanych od stłuczenia, ubezpieczenie mienia od dewastacji, ubezpieczenie zwierząt od padnięcia i uboju z konieczności (grupa 9 wg ustawy o działalności ubezpieczeniowej),
- 8 ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej - ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej deliktowej i odpowiedzialności cywilnej kontraktowej, ubezpieczenia obowiązkowe OC (grupa 13 wg ustawy o działalności ubezpieczeniowej).

Wszelkie istotne zdarzenia gospodarcze i inne, które miały miejsce w okresie sprawozdawczym (2017 r.) i które wywarły istotny wpływ na Towarzystwo

- Zwiększenie skutków finansowych o 5.392 tys. zł szkody w jednym z Oddziałów Górniczym KGHM PM S.A. (tąpnięcie – listopad 2016 r.), obejmującej uszkodzenia maszyn i urządzeń znajdujących się w strefie zdarzenia. W grudniu 2016 r. wypłacono bezsporną kwotę odszkodowania w wysokości 2.280 tys. zł., a w roku 2017 – po zakończeniu procesu szacowania rozmiarów szkody – kolejną część odszkodowania w wysokości 12.879 tys. zł. Na dzień 31.12.2017 r. utworzono rezerwę w wysokości 292 tys. zł.
- Awaryjne wydostanie się topu z pieca konwertorowego w Oddziale hutniczym (15.08.2017 r.) skutkujące uszkodzeniem pieca, przenośników taśmowych i elementów budynku – hali pieców. W 2017 r. wypłacono odszkodowanie w wysokości 882 tys. zł, a na dzień 31.12.2017 r. utworzono rezerwę w wysokości 700 tys. zł.
- Tąpnięcie w jednym z Oddziałów Górniczym KGHM Polska Miedź S.A. (26.12.2017 r.) – uszkodzenie przenośnika taśmowego, pomp, wentylatorów i stojaków. Na koniec 2017 roku utworzono rezerwę wysokości 1.000 tys. zł.
- Wzrost sum ubezpieczenia majątku w ZWC PM oraz ZWC LP powiązany ze wzrostem składki przypisanej – konsekwencja podwyższenia wartości majątku ubezpieczających się (inwestycje i modernizacje).

A.2. WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ

Jakościowe i ilościowe informacje na temat wyników z działalności ubezpieczeniowej, zarówno na poziomie zagregowanym jak i w podziale na istotne linie biznesowe oraz obszary geograficzne, na których Towarzystwo prowadziło działalność w okresie sprawozdawczym

(2017 r.), wraz z porównaniem tych danych z danymi z poprzedniego okresu sprawozdawczego (2016 r.), spójne z danymi wykazanymi w sprawozdaniach finansowych TUV-CUPRUM

W 2017 roku TUV-CUPRUM:

- wypracowało nadwyżkę bilansową w kwocie 2.309 tys. zł (poprzedni okres sprawozdawczy: 2.011 tys. zł),
- dokonało zwrotu składki w wysokości 24.078 tys. zł (poprzedni okres sprawozdawczy: 20.837 tys. zł),
- uzyskało wynik techniczny na poziomie 528 tys. zł (poprzedni okres sprawozdawczy: 762 tys. zł),
- podwyższyło kapitały własne z 54.236 tys. zł (31.12.2016 r.) do 58.096 tys. zł (31.12.2017 r.) przy wzroście kapitału zapasowego z 32.578 tys. zł (31.12.2016 r.) do 34.589 tys. zł (31.12.2017 r.) i zachowaniu na tym samym poziomie kapitału zakładowego (21.878 tys. zł na 31.12.2016 r. i 31.12.2017 r.),
- podwyższyło wartość lokat z 95.495 tys. zł (31.12.2016 r.) do 98.870 tys. zł (31.12.2017 r.), tj. o 3.375 tys. zł,
- zachowało prawidłowy poziom należności (4.641 tys. zł; stan na 31.12.2017 r.), które stanowiły 4,39% wartości aktywów i w przeważającej części obejmowały prawidłowe rozliczenia z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich (należności przeterminowane do 30 dni stanowiły jedynie 0,95% należności z tyt. ubezpieczeń bezpośrednich; ponadto w strukturze należności wystąpiły należności od budżetu w kwocie 1 668 tys. zł, wynikające z decyzji Towarzystwa o zaliczkowej formie dokonywania wpłat na podatek dochodowy),
- utrzymało prawidłowy poziom zobowiązań (24.971 tys. zł; stan na 31.12.2017 r.), które stanowiły 23,60% wartości pasywów i w całości dotyczyły prawidłowych i terminowych rozliczeń z ubezpieczającymi, reasekuratorami, budżetem i bankami,
- odnotowało wzrost kosztów działalności ubezpieczeniowej w stosunku do roku poprzedniego o 149 tys. zł.

Tab. 2. Zestawienie składek przypisanych brutto według polskich standardów rachunkowości oraz linii biznesowych w 2017 r. na tle 2016 r.

Linie biznesowe	Składki przypisane brutto			
	tys. zł		%	
	2016 r.	2017 r.	2016 r.	2017 r.
2	1.020	984	2,11	1,88
6	2.681	3.003	5,55	5,74
7	40.202	43.830	83,15	83,74
8	4.445	4.526	9,19	8,64
Razem:	48.348	52.343	100,00	100,00

W 2017 roku składka przypisana brutto ukształtowała się na poziomie 52.343 tys. zł i była wyższa o 3.995 tys. zł w stosunku do roku poprzedniego (wskaźnik dynamiki $^{2017}_{2016}$ – 108,26%). Zmiana ta była przede wszystkim pochodną odchyleń w dwóch liniach biznesowych:

- 6 – ubezpieczenia przedmiotów w transporcie (wzrost o 322 tys. zł wynikający ze wzrostu cen miedzi),
 - 7 – ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych (wzrost o 3.628 tys. zł w związku ze wzrostem wartości mienia zgłoszonego do ubezpieczenia),
- a także niewielkich fluktuacji w pozostałych liniach biznesowych.

W strukturze składki przepisanej brutto dominowały składki pozyskane w ramach ubezpieczenia mienia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych (83,74% ogółu pozyskanych składek). Podobna sytuacja miała miejsce w 2016 r., w którym ich udział ukształtował się na poziomie 83,15%

Wartość wypłaconych odszkodowań i świadczeń brutto w 2017 roku wyniosła 22.700 tys. zł i była wyższa o 5.497 tys. zł w stosunku do roku 2016.

Ujemny stan oszacowania regresów i odzysków jest konsekwencją spodziewanych wysokich kosztów wniesienia kasacji dla spraw sądowych w grupie 7 Związku Wzajemności Członkowskiej Polska Miedź.

Tab. 3. Wypłacone odszkodowania i świadczenia w latach 2016-2017 według linii biznesowych

Linie biznesowe	Wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto			
	2016 r.	2017 r.	Odchylenie	Wskaźnik dynamiki [%]
	[w tys. zł]		[w tys. zł]	
2	546	670	124	122,71
6	-40	122	162	-305,00
7	14.580	20.493	5.913	140,56
8	2.117	1.415	-702	66,84
Razem:	17.203	22.700	5.497	131,95

W 2017 r. koszty działalności ubezpieczeniowej TUV-CUPRUM nie przekroczyły 10% składki przypisanej brutto. Koszty te obejmują koszty akwizycji oraz koszty administracyjne. Z porównania 2016 i 2017 roku wynika, że koszty działalności ubezpieczeniowej wzrosły o 149 tys. zł, na co złożyły się wyższe koszty akwizycji oraz wyższe koszty administracyjne.

Tab. 4. Koszty działalności a składki przypisane brutto (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.
		[w tys. zł]	
1.	Składka przypisana brutto	48.348	52.343
2.	Koszty działalności ubezpieczeniowej	4.831	4.980
3.	Relacja (poz.2. ÷ poz. 1.) · 100	10,0	9,5

A.3. WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ (INWESTYCYJNEJ)

Jakościowe i ilościowe informacje dotyczące wyników z działalności lokacyjnej w okresie sprawozdawczym (2017 r.), wraz z porównaniem tych danych z danymi z poprzedniego okresu sprawozdawczego (2016 r.), spójne z danymi wykazanymi w sprawozdaniach finansowych Towarzystwa:

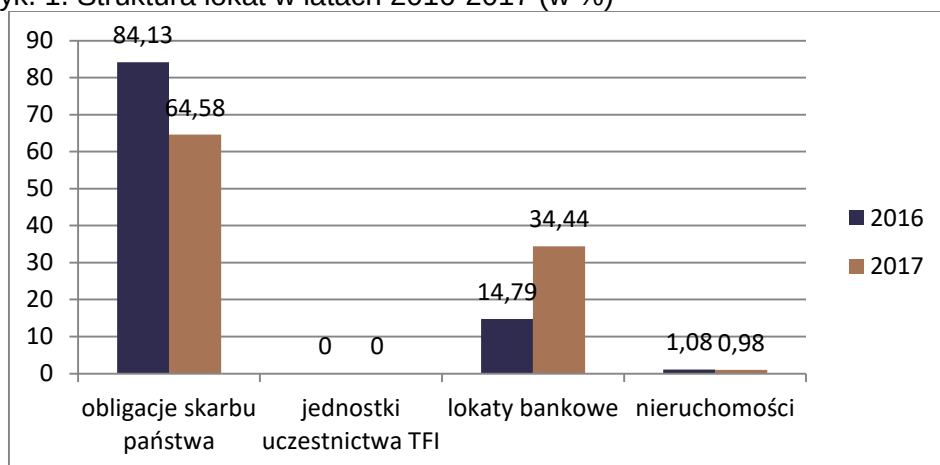
- informacje dotyczące przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej w podziale na grupy aktywów,
- informacje dotyczące wszelkich zysków i strat ujętych bezpośrednio w kapitale własnym,
- informacje dotyczące inwestycji związanych z sekurytyzacją.

Na koniec 2017 roku stan lokat według wartości bilansowej wynosił 98.870 tys. zł. W portfolio Towarzystwa znalazły się:

- obligacje Skarbu Państwa zakwalifikowane jako dostępne do sprzedaży (42.942 tys. zł),
- obligacje Skarbu Państwa o stałej stopie oprocentowania zakwalifikowane jako lokaty utrzymywane do terminu wymagalności (20.906 tys. zł),
- lokaty terminowe w bankach (34.054 tys. zł),
- posiadane nieruchomości oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów (968 tys. zł).

Z danych tych wyraźnie wynika, że w strukturze lokat w 2017 roku dominowały obligacje Skarbu Państwa, a na drugiej pozycji plasowały się lokaty bankowe. Podobna sytuacja miała miejsce w 2016 roku (wyk. 1).

Wyk. 1. Struktura lokat w latach 2016-2017 (w %)

W 2017 roku przychody z działalności lokacyjnej wyniosły 2.427 tys. zł, co w relacji do średniego stanu lokat w tym okresie – liczonego jako średnia arytmetyczna ze stanu lokat na początek i koniec roku obrotowego – oznacza uzyskanie rentowności rzędu 2,50 % (poprzedni rok sprawozdawczy: 2,68%).

Tab. 5. Przychody z działalności lokacyjnej według grup aktywów w latach 2016-2017 (tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	2016	2017
1.	Przychody z Obligacji Skarbu Państwa	1.822	1.916
2.	Przychody z lokat terminowych bankowych	241	267
3.	Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	0	98
4.	Wynik dodatni z realizacji lokat	490	146
Razem:		2.553	2.427

W 2017 roku przychody z lokat (2.427 tys. zł) ukształtowały się na niższym poziomie niż w roku ubiegłym (2.553 tys. zł) o 126 tys. zł. Po stronie kosztów działalności lokacyjnej odnotowano wzrost o 123 tys. zł. Odchylenia w przychodach jak i w kosztach działalności lokacyjnej mają swoje źródło w niższych cenach rynkowych portfela posiadanych obligacji Skarbu Państwa (wpływ na niższe wyceny w przychodach oraz wyższe ujemne wyniki przy realizacji lokat).

Tab. 6. Koszty działalności lokacyjnej według grup aktywów w latach 2016-2017 (tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	2016	2017
1.	Koszty prowadzenia działalności lokacyjnej w aktywa finansowe	142	190
2.	Koszty utrzymania lokat w nieruchomości	14	0
3.	Wynik ujemny z realizacji lokat	203	292
Razem:		359	482

W 2017 r. w kapitale własnym ujęte zostały następujące zyski i straty:

- zysk roku 2017 w wysokości 2.309 tys. zł,
- strata z oszacowania obligacji skarbu Państwa w wysokości 679 tys. zł.

W 2016 r. w kapitale własnym ujęte zostały następujące zyski i straty:

- zysk roku 2016 w wysokości 2.011 tys. zł,
- strata z oszacowania obligacji skarbu Państwa w wysokości 2.230 tys. zł.

Towarzystwo w 2017 r. oraz w roku 2016 nie posiadało inwestycji związanych z sekurytyzacją.

A.4. WYNIKI Z POZOSTAŁYCH RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI

Inne istotne przychody i koszty w okresie sprawozdawczym (2017 r.) na tle danych za poprzedni okres sprawozdawczy (2016 r.), spójne z danymi wykazanymi w sprawozdaniach finansowych Towarzystwa

TUW-CUPRUM nie odnotowało innych, istotnych pozostałych przychodów i kosztów.

TUW-CUPRUM nie posiada zawartych umów leasingu operacyjnego i finansowego.

A.5. WSZELKIE INNE INFORMACJE

Wszelkie inne istotne informacje dotyczące działalności i wyników operacyjnych Towarzystwa

Towarzystwo ujawniło wszystkie istotne informacje dotyczące działalności Towarzystwa i wyników operacyjne w punktach A.1-A.4.

B. SYSTEM ZARZĄDZANIA

B.1. INFORMACJE OGÓLNE O SYSTEMIE ZARZĄDZANIA

Informacje dotyczące struktury organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego Towarzystwa zawierające opis jego najważniejszych funkcji i obowiązków oraz zwięzły opis podziału obowiązków między członków tych organów, w tym w szczególności informacje o tym, czy w ramach tych organów istnieją właściwe komitety, a także opis najważniejszych zadań i obowiązków osób nadzorujących kluczowe funkcje

System zarządzania w TUV-CUPRUM obejmuje Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa, Radę Nadzorczą, Zarząd Towarzystwa, Komitety oraz uwzględnia cztery kluczowe funkcje: aktuarialną, zarządzania ryzykiem, zgodności z przepisami i audytu wewnętrznego.

Zgodnie ze statutem TUV-CUPRUM władze Towarzystwa współtworzą:

- Walne Zgromadzenie Członków (WZC),
- Rada Nadzorcza (RN),
- Zarząd (ZD).

W Walnym Zgromadzeniu z głosem stanowiącym uczestniczą członkowie Towarzystwa, którzy posiadają udziały w kapitale zakładowym, przy czym każdy udział daje prawo do jednego głosu.

Walne Zgromadzenie może podejmować wiążące uchwały, gdy w jego obradach biorą udział członkowie reprezentujący co najmniej $\frac{3}{4}$ (trzy czwarte) kapitału zakładowego.

Jeżeli na zwołane Walne Zgromadzenie nie przybędzie wymagana liczba członków, reprezentująca $\frac{3}{4}$ (trzy czwarte) kapitału zakładowego, zwoływane jest ponownie Walne Zgromadzenie, które może obradować bez względu na wielkość reprezentowanego kapitału zakładowego, lecz tylko na tematy porządku obrad zwołanego Walnego Zgromadzenia, na którym nie było wymaganego quorum.

Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu.

Uchwały, co do zmiany statutu, połączenia Towarzystwa lub jego rozwiązania, wymagają większości $\frac{3}{4}$ (trzech czwartych) oddanych głosów.

Zgodnie ze Statutem (§ 24) do wyłącznych uprawnień Walnego Zgromadzenia należy m.in.:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Towarzystwa, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły,
- powzięcie uchwały o podziale nadwyżki bilansowej albo o pokryciu straty bilansowej,
- udzielenie członkom organów towarzystwa absolutorium z wykonania przez nich obowiązków,
- rozpatrywanie roszczeń odszkodowawczych z tytułu naprawienia szkód wyrządzonych przy zawiązywaniu Towarzystwa lub sprawowaniu zarządu i nadzoru,
- dokonywanie zmian w Statucie,
- powoływanie, odwoływanie, uzupełnianie składu Rady Nadzorczej oraz ustalanie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej,
- uchwalanie regulaminu działania Rady Nadzorczej,
- powoływanie i odwoływanie składu Zarządu oraz ustalanie zasad wynagradzania Członków Zarządu,
- postawienie Towarzystwa w stan likwidacji oraz określenie przeznaczenia majątku pozostałego po likwidacji z uwzględnieniem § 44 Statutu,
- podejmowanie uchwał w sprawie umorzenia udziałów,
- podejmowanie uchwał w sprawie wydania zezwolenia na zbycie udziałów w kapitale zakładowym przez członków Towarzystwa.
- podejmowanie uchwały w sprawie nabycia własnych udziałów,

- rozpatrywanie innych spraw wniesionych przez członków Towarzystwa, Radę Nadzorczą lub Zarząd w trybie przewidzianym w Statucie.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Towarzystwa. Składa się z osób (od 5 do 7) powoływanych przez Walne Zgromadzenie na okres wspólnej trzyletniej kadencji. 01.01.2017 r. w skład RN wchodziło: Piotr Tokarczuk, Anna Mazurek, Monika Braszczok, Piotr Młynarczyk, Marta Klonowska.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej w 2017 r.:

- 31.05.2017 r. Pani Marta Klonowska złożyła rezygnację z pełnienia funkcji członka RN,
- 27.06.2017 r. powołano w skład RN Pana Sebastiana Andruszkiewicza,
- 27.06.2017 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie (ZWZ) powołało na kolejną IX kadencję Radę Nadzorczą w składzie: Piotr Tokarczuk, Anna Mazurek, Monika Braszczok, Piotr Młynarczyk, Sebastian Andruszkiewicz,
- 18.10.2017 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (NWZ) powołało w skład RN Pana Roberta Kurka,
- 29.12.2017 r. NWZ odwołało ze składu RN Panią Annę Mazurek oraz Pana Piotra Młynarczyka i została ogłoszona przerwa w obradach Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Towarzystwa,
- 25.01.2018 r. (po przerwie w obradach NWZ) uzupełniono skład RN o Pana Krzysztofa Jajugę i Pana Marcina Lewińskiego.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej (SFCR) Towarzystwa skład RN przedstawia się następująco:

- Piotr Tokarczuk – Przewodniczący RN,
- Marcin Lewiński – Z-ca Przewodniczącego RN,
- Monika Braszczok – Sekretarz RN,
- Krzysztof Jajuga – Członek RN,
- Robert Kurek – Członek RN
- Sebastian Andruszkiewicz – Członek RN.

Uchwały Rady Nadzorczej są podejmowane zwykłą większością głosów. Do zakresu działań RN – zgodnie z §32 Statutu – należy:

- ocena sprawozdania finansowego, zarówno co do zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, badanie sprawozdania Zarządu z działalności Towarzystwa, badanie wniosków Zarządu co do podziału nadwyżki bilansowej albo pokrycia straty bilansowej oraz składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego sprawozdania pisemnego z wyników powyższej oceny,
- zatwierdzanie zasad zwrotu i dopłat do składek wynikających z wzajemnościowej formuły ubezpieczeń,
- zatwierdzanie dopłat do składek oraz zwrotów składek,
- zatwierdzanie rocznego planu działalności ubezpieczeniowej, budżetu, planów wieloletnich i strategii,
- zatwierdzanie ogólnych warunków ubezpieczeń i ich zmian,
- zatwierdzanie taryf składek ubezpieczeniowych i ich zmian,
- zatwierdzanie regulaminu pracy Zarządu,
- udzielanie na wniosek Zarządu, zgody na zakup i sprzedaż nieruchomości,
- udzielanie na wniosek Zarządu, zgody na dokonywanie lokat o jednorazowej wartości wyższej niż określona w regulaminie pracy Zarządu,
- zawieszanie w czynnościach członków Zarządu oraz delegowanie członka lub członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności Zarządu Towarzystwa,
- dokonywanie wyboru audytora,
- podejmowanie uchwał w sprawie utworzenia bądź likwidacji oraz zasad funkcjonowania związku wzajemności członkowskiej,

- opiniowanie innych spraw wniesionych do Walnego Zgromadzenia Członków w trybie przewidzianym w Statucie,
- zatwierdzanie regulaminów wykorzystania funduszy członkowskich,
- zatwierdzanie Regulaminu Działalności Komitetu Audytu,
- zatwierdzanie i nadzorowanie realizacji strategii zarządzania ryzykiem związanym z reasekuracją,
- opiniowanie transakcji z podmiotami powiązanymi dotyczącymi zbycia lub nabycia znacznego majątku,
- coroczna ocena stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji Nadzorowanych,
- wprowadzenie polityki wynagradzania określającej szczegółowe kryteria i warunki uzyskania zmiennych składników wynagradzania,
- nadzór nad wprowadzoną polityką wynagradzania,
- przygotowywanie corocznego raportu z funkcjonowania polityki wynagradzania,
- okresowa ocena adekwatności, efektywności i skuteczności zarówno całości systemu kontroli wewnętrznej jak i jego elementów,
- zgoda na powoływanie lub odwoływanie osób pełniących funkcję audytu wewnętrznego oraz funkcję zapewnienia zgodności.

Szczegółowe zasady działania Rady Nadzorczej zostały określone w Regulaminie Rady Nadzorczej przyjętym przez Walne Zgromadzenie w dniu 24 stycznia 2012 r.

Zgodnie ze Statutem Towarzystwa, Zarząd liczy od jednej do trzech osób i jest powoływany (w tym również Prezes Zarządu) przez Walne Zgromadzenie na okres wspólnej trzyletniej kadencji.

Umowy z członkami Zarządu zawiera w imieniu Towarzystwa Rada Nadzorcza lub pełnomocnik wybrany przez Walne Zgromadzenie.

Zgodnie z § 34 Statutu Towarzystwa:

- Zarząd reprezentuje Towarzystwo na zewnątrz, a w szczególności wobec organów władzy, administracji państwowej i samorządowej, organów nadzoru ubezpieczeniowego, organów sądowych, prokuratury oraz wobec osób ubezpieczonych i innych osób trzecich,
- Zarząd prowadzi sprawy Towarzystwa i reprezentuje Towarzystwo. Prowadzenie spraw Towarzystwa i reprezentowanie Towarzystwa dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych Towarzystwa, z wyjątkiem spraw, które wymagają uchwały Walnego Zgromadzenia,
- Zarząd zarządza majątkiem i sprawami Towarzystwa, wypełniając swoje obowiązki ze starannością wymaganą w obrocie gospodarczym, przy ścisłym przestrzeganiu przepisów prawa, postanowień Statutu Towarzystwa oraz uchwał i regulaminów podjętych przez Walne Zgromadzenie i Radę Nadzorczą,
- Do składania oświadczeń woli i podpisywania pism w imieniu Towarzystwa jest wymagane współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu z prokurentem,
- Zarząd może upoważnić członka Zarządu lub pracownika Towarzystwa do składania jednoosobowych oświadczeń woli w zakresie nieprzekraczającym zwykłego zarządu.

Zakres działań Zarządu, jego organizację i sposób wykonywania czynności określa Regulamin Organizacyjny oraz Regulamin Pracy Zarządu.

Przez cały rok 2017 i do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania SFCR nie było zmian w Zarządzie Towarzystwa. W skład Zarządu wchodzi:

- Piotr Dzikiewicz – Prezes Zarządu Towarzystwa,
- Renata Głuszczyk – Członek Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem w Towarzystwie,
- Andrzej Tatuśko – Członek Zarządu Towarzystwa.

Zarząd w ramach wewnętrznego podziału obowiązków wyodrębnił 3 obszary:

- *Obszar I* (Prezes Zarządu – Piotr Dzikiewicz) – kierowanie całokształtem działalności Towarzystwa, a w szczególności organizowanie i koordynowanie pracy Zarządu, odpowiedzialność za obszar organizacyjno-administracyjny, zarządzania inwestycjami, zgodności z przepisami (compliance), pomocy prawnej, audytu wewnętrznego oraz kontroli wewnętrznej;
- *Obszar II* (Członek Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem – Renata Głuszczyk) – odpowiedzialność za obszar zarządzania ryzykiem, reasekuracji i analiz, finansowo-księgowy oraz aktuarialny;
- *Obszar III* (Członek Zarządu – Andrzej Tatuśko) – odpowiedzialność za obszar ubezpieczeń majątkowych i osobowych, underwritingu ryzyk przemysłowych, likwidacji szkód majątkowych i osobowych oraz informatyczny.

Zastępstwo w przypadku nieobecności Prezesa Zarządu sprawuje Członek Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

W Towarzystwie funkcjonują Komitety:

- Audytu (KA),
- Zarządzania Ryzykiem (KZR),
- Komitet Inwestycyjny.

Komitet Audytu pełni funkcje konsultacyjno-doradcze na rzecz Rady Nadzorczej, a także wspiera RN w wykonywaniu jej statutowych obowiązków o charakterze kontrolno-nadzorczym. KA działa zgodnie z wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego („Rekomendacje dotyczące funkcjonowania Komitetu Audytu”).

W przypadku, gdy Rada Nadzorcza składa się z nie więcej niż pięciu członków zadania Komitetu Audytu wykonują wszyscy członkowie RN, którzy ze swojego grona dokonują wyboru Przewodniczącego Komitetu. Natomiast w sytuacji, gdy Rada Nadzorcza liczy więcej niż pięciu członków Komitet składa się z co najmniej trzech członków, w tym Przewodniczącego, powoływanych przez Radę Nadzorczą na okres jej kadencji, spośród jej członków, z których większość powinna spełniać warunki niezależności i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

W okresie od 1 stycznia 2017 r. do 20 października 2017 r. Rada Nadzorcza TUV-CUPRUM sprawowała funkcję Komitetu Audytu (KA). 21 czerwca 2017 r. weszła w życie Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym. Określa ona m.in. nowe zasady związane z tworzeniem i działaniem komitetów audytu w jednostkach zainteresowania publicznego. Z dniem 18 października 2017 r. skład Rady Nadzorczej Towarzystwa zwiększono z 5 do 6 osób i tym samym RN przestała pełnić rolę Komitetu Audytu. Uchwałą nr 6/2017/IX z dnia 20.10.2017 r. Rada Nadzorcza ustaliła 3 osobowy skład Komitetu Audytu IX kadencji RN. W jego skład powołano:

- uchwałą RN nr 7/2017/IX z dnia 20.10.2017 r. Pana Roberta Kurka na Przewodniczącego KA,
- uchwałą RN nr 8/2017/IX z dnia 20.10.2017 r. Pana Piotra Młynarczyka na Członka KA,
- uchwałą RN nr 9/2017/IX z dnia 20.10.2017 r. Panią Annę Mazurek na Członka KA.

W związku z odwołaniem dwóch członków RN, którzy byli członkami KA, w dniu 07.02.2018 r. Rada Nadzorcza Towarzystwa uzupełniła skład KA powołując:

- uchwałą nr 3/2018/IX z dnia 07.02.2018 r. Pana Krzysztofa Jajugę na Członka KA,
- uchwałą nr 4/2018/IX z dnia 07.02.2018 r. Panią Monikę Braszczok na Członka KA.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania skład Komitetu Audytu TUV-CUPRUM przedstawia się następująco:

- Robert Kurek – Przewodniczący KA,
- Krzysztof Jajuga – Członek KA,
- Monika Braszczok – Członek KA.

Zgodnie z Regulaminem Komitetu Audytu TUV-CUPRUM do zadań KA należy:

- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej,
- monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Posiedzenia Komitetu odbywają się co najmniej raz na kwartał, w terminach ustalonych przez Przewodniczącego Komitetu. Posiedzenia Komitetu mogą być zwoływane z inicjatywy każdego z członków Komitetu lub innego członka Rady Nadzorczej, a także na wniosek Zarządu, biegłego rewidenta, audytora wewnętrznego.

Komitet w ramach swoich uprawnień może żądać przedłożenia przez Towarzystwo określonych informacji, dokumentów i wyjaśnień z zakresu finansów, księgowości, audytu wewnętrznego, zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej, które uzna za niezbędne z punktu realizowanych zadań.

Komitet składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie ze swojej działalności, przedstawia jej wnioski, opinie i rekomendacje powstałe w wyniku wykonywania zadań.

Komitet Zarządzania Ryzykiem powoływany jest przez Zarząd Towarzystwa, w celu zapewnienia właściwego i efektywnego funkcjonowania systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem, a w szczególności właściwego wypełniania obowiązków przez odpowiednich pracowników Towarzystwa w zakresie identyfikacji, monitorowania, pomiaru i oceny ryzyka, a także jego ograniczania. Komitet ten wspiera działania funkcji zarządzania ryzykiem oraz osób odpowiedzialnych za zarządzanie poszczególnymi ryzykami.

W skład Komitetu Zarządzania Ryzykiem wchodzi osoby nadzorujące kluczowe funkcje (z wyjątkiem osoby nadzorującej funkcję audytu wewnętrznego), osoby odpowiedzialne za prace poszczególnych jednostek organizacyjnych Towarzystwa, w tym osoby zarządzające poszczególnymi kategoriami ryzyka. Osoba nadzorująca funkcję audytu wewnętrznego bierze udział w posiedzeniach Komitetu jako stały gość. W posiedzeniach Komitetu uczestniczy również Zarząd Towarzystwa.

Do zadań Komitetu Zarządzania Ryzykiem należy w szczególności: rekomendowanie Zarządowi zasad i procedur definiujących proces zarządzania ryzykiem i jego komponenty, wspieranie Zarządu Towarzystwa w sprawowaniu nadzoru nad procesem zarządzania ryzykiem w Towarzystwie, wspieranie Zarządu Towarzystwa w nadzorze nad właściwym procesem własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA), zapewnienie właściwej realizacji strategii zarządzania ryzykiem, rekomendowanie Zarządowi zmian w wewnętrznych regulacjach związanych z funkcjonowaniem Towarzystwa mających na celu eliminację lub ograniczenie ryzyka, wspieranie funkcji zarządzania ryzykiem w koordynacji zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem we wszystkich obszarach działalności Towarzystwa, monitorowanie profilu ryzyka Towarzystwa.

Posiedzenia Komitetu odbywają się co najmniej raz na kwartał. W 2017 r. odbyło się 5 posiedzeń Komitetu Zarządzania Ryzykiem.

Zasady funkcjonowania Komitetu Zarządzania Ryzykiem określa jego Regulamin przyjęty uchwałą Zarządu w 2014 r. i ostatnio zaktualizowany w roku 2016.

Komitet Inwestycyjny został powołany zarządzeniem wewnętrznym Prezesa TUV-CUPRUM z dnia 29.12.2017 r. . Jego celem jest podwyższenie standardów zarządzania aktywami finansowymi oraz zwiększenie bezpieczeństwa przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Komitet inwestycyjny odpowiada za:

- nadzór nad ekspozycją Towarzystwa na ryzyka finansowe,
- nadzorowanie procesu inwestycyjnego w TUV-CUPRUM,
- zatwierdzenie strategii inwestycyjnej z uwzględnieniem limitów koncentracji przedmiotowej i podmiotowej określonej w Regulaminie działalności lokacyjnej,
- wstępną analizę i weryfikację potencjalnych projektów inwestycyjnych,

- przeprowadzenie oceny efektywności realizowanych projektów,
- ocena sytuacji makroekonomicznej i sytuacji na rynkach finansowych.

Opis kluczowych funkcji został zaprezentowany w dalszej części sprawozdania. Niezależność operacyjna funkcji zgodności z przepisami, funkcji aktuarialnej oraz funkcji zarządzania ryzykiem jest zapewniona poprzez odpowiednie zapisy w regulaminach tych funkcji wskazujące, że osoby nadzorujące te funkcje są niezależne decyzyjnie w strukturze organizacyjnej Towarzystwa zarówno w stosunku do osób pełniących funkcje kluczowe jak i zarządcze oraz, że mają prawo do stałego kontaktu z każdym pracownikiem oraz z osobami pełniącymi funkcje zarządcze oraz dostępu do dowolnych dokumentów bądź planów potrzebnych do wykonywania swoich obowiązków.

Istotne zmiany systemu zarządzania, które miały miejsce w okresie sprawozdawczym

W okresie sprawozdawczym nie wprowadzono żadnych, istotnych zmian w systemie zarządzania Towarzystwem. Przeprowadzone przeglądy tego systemu przełożyły się jedynie na drobne aktualizacje regulacji wewnętrznych.

Informacje na temat zasad i praktyk dotyczących wynagradzania organu zarządzającego i nadzorczego oraz pracowników, w tym:

- głównych reguł określonych w zasadach dotyczących wynagradzania z wyjaśnieniem istotności stałych i zmiennych składników wynagrodzenia,
- informacje na temat kryteriów dotyczących osiąganych indywidualnych i zbiorowych wyników, stanowiących podstawę uprawnień do akcji, opcji na akcje lub zmiennych składników wynagrodzenia,
- opis głównych cech charakterystycznych dodatkowych programów emerytalno-rentowych lub programów wcześniejszych emerytur dla członków organu zarządzającego, nadzorczego i innych osób nadzorujących kluczowe funkcje.

Politykę wynagradzania w Towarzystwie określa:

- Regulamin wynagradzania pracowników Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „CUPRUM” w Lubinie,
- Polityka wynagradzania Członków Zarządu i Rady Nadzorczej oraz osób pełniących kluczowe funkcje w T UW-CUPRUM (załącznik do Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych).

Za zasady kształtowania polityki wynagradzania w T UW CUPRUM przyjmuje się:

- motywacyjność, przejawiającą się we wspieraniu realizacji strategii biznesowej Towarzystwa,
- adekwatność, rozumianą jako kształtowanie wynagrodzeń stosownie do zakresu zadań oraz poziomu odpowiedzialności pracowników,
- jawność, polegającą na powszechnym dostępie pracowników do reguł systemu wynagradzania,
- transparentność, sprowadzającą się do przejrzystości i czytelności obowiązujących przesłanek wynagradzania.

W strukturze wynagrodzeń pracowników Towarzystwa wyróżnia się:

- wynagrodzenie stałe, które stanowi na tyle dużą część wynagrodzenia całkowitego, że można prowadzić elastyczną politykę zmiennych składników wynagrodzeń, w tym zmniejszać lub nie przyznawać wynagrodzenia zmiennego.
- wynagrodzenie zmienne, obejmujące:
 - premię zadaniową w wysokości 10% kwartalnego wynagrodzenia zasadniczego,
 - premię motywacyjną w wysokości 10% dla pracowników szczególnie wyróżniających się w pracy,
 - premię specjalną za prace nieujęte w zakresie obowiązków wynikający z umowy o pracę,

- nagrodę roczną, uzależnioną od sytuacji finansowej Towarzystwa.

Wynagrodzenie członków Zarządu składa się z części stałej i motywacyjnej. Motywacyjny składnik wynagrodzenia – premia roczna – przyznawany jest na podstawie oceny indywidualnych efektów pracy danej osoby oraz realizacji wyznaczonych kluczowych wskaźników efektywności (ang. *Key Performance Indicators*, KPI).

Wynagrodzenia członków RN ustala Walne Zgromadzenie Towarzystwa. Algorytm ustalania ich wysokości oparto na przeciętnym wynagrodzeniu brutto w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat z zysku za ostatni miesiąc minionego kwartału oraz przyjęty wskaźnik korygujący.

Wynagrodzenia osób nadzorujących funkcje kluczowe są ustalane indywidualnie (outsourcing, umowy cywilno-prawne).

W Towarzystwie nie ma innych, poza wymienionymi, form wynagradzania pracowników, ZD i RN, w tym również programów emerytalno-rentowych i programów wcześniejszych emerytur.

Informacje dotyczące istotnych transakcji zawartych w okresie sprawozdawczym z udziałowcami, osobami wywierającymi znaczący wpływ na zakład oraz z członkami organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego

W okresie sprawozdawczym TUV-CUPRUM nie zawarło istotnych transakcji z udziałowcami, osobami wywierającymi znaczący wpływ na zakład, członkami Zarządu oraz członkami Rady Nadzorczej.

Ocena adekwatności systemu zarządzania pod kątem charakteru, skali i złożoności ryzyk charakterystycznych dla działalności Towarzystwa

W okresie sprawozdawczym nie zaszły w Towarzystwie żadne istotne zmiany dotyczące charakteru, skali i złożoności ryzyk, na które Towarzystwo jest lub też może być narażone. Ponadto, nie zidentyfikowano istotnych słabości systemu zarządzania. W ocenie Towarzystwa istniejący system zarządzania – składający się z organów statutowych Towarzystwa, komitetów i kluczowych funkcji – jest adekwatny.

B.2. WYMOGI DOTYCZĄCE KOMPETENCJI I REPUTACJI

Informacje odnoszące się do stosowanych zasad dotyczących posiadania odpowiednich kompetencji i reputacji, w tym:

- opis szczegółowych wymogów Towarzystwa dotyczących umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej wobec osób, które faktycznie zarządzają TUV-CUPRUM lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji;
- opis procedury stosowanej przez Towarzystwo w celu oceny kompetencji i reputacji osób, które faktycznie nim zarządzają lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji

Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji w odniesieniu do członków Zarządu określa *Procedura naboru do organów TUV-CUPRUM*, natomiast w przypadku funkcji kluczowych (zarządzania ryzykiem, audytu wewnętrznego, aktuarności, zgodności z przepisami) stosowane *Zasady outsourcingu w TUV-CUPRUM*.

Członkiem Zarządu TUV-CUPRUM może zostać osoba, która spełnia łącznie następujące warunki:

- posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
- posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Polsce lub uzyskane w innym państwie wykształcenie będące wykształceniem wyższym w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa,
- nie była skazana za umyślne przestępstwo stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu,

- daje rękojmię prowadzenia spraw T UW-CUPRUM w sposób należyty,
- posiada co najmniej 5 lat doświadczenia w zarządzaniu w instytucjach finansowych,
- posiada znajomość zagadnień związanych z funkcjonowaniem towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

W procesie oceny kandydatów na członków Zarządu T UW-CUPRUM bierze się pod uwagę:

- znajomość języka polskiego,
- posiadanie odpowiednich kwalifikacji, doświadczenia i wiedzy w zakresie co najmniej:
 - rynków ubezpieczeń i rynków finansowych, w tym regulacji unijnych,
 - strategii i modelu biznesowego,
 - systemu zarządzania,
 - analizy finansowej i aktuarialnej,
 - ram i wymogów prawnych prowadzenia działalności ubezpieczeniowej,
- posiadaną wiedzę z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej,
- posiadane doświadczenie, które kandydat nabył w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk,
- reputację kandydata.

W przypadku funkcji kluczowych, które podlegają outsourcingowi, przeprowadza się analizę:

- kompetencji (adekwatność kwalifikacji zawodowych, wiedza i doświadczenie w zakresie prawidłowego i ostrożnego zarządzania),
- reputacji (uczciwość, nieposzlakowana opinia),
- potencjalnego konfliktu interesów.

B.3. SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, W TYM WŁASNA OCENA RYZYKA I WYPŁACALNOŚCI

Informacje dotyczące systemu zarządzania ryzykiem, w tym:

- opis systemu zarządzania ryzykiem Towarzystwa obejmujący strategię, procesy i procedury sprawozdawcze oraz opis, w jaki sposób T UW-CUPRUM jest w stanie, w efektywny i ciągły sposób, określać, mierzyć i monitorować na poziomie indywidualnym oraz zagregowanym ryzyka, na które jest lub może być narażone, a także zarządzać nimi i prowadzić sprawozdawczość w ich zakresie,
- opis sposobu wdrożenia systemu zarządzania ryzykiem, w tym funkcji zarządzania ryzykiem oraz jego zintegrowania ze strukturą organizacyjną i procesami decyzyjnymi Towarzystwa

Towarzystwo działa w modelu trzech linii obrony (rys. 2).

Rys. 2. Model trzech linii obrony

Wszyscy pracownicy Towarzystwa są świadomi głównych zasad, które zostały zawarte w „Strategii Zarządzania Ryzykiem” i znają ich wpływ na swoje indywidualne obszary odpowiedzialności. W strukturze zarządzania ryzykiem szczególną rolę odgrywa: Zarząd (w szczególności Członek Zarządu nadzorujący obszar zarządzania ryzykiem), Komitet Zarządzania Ryzykiem, osoba nadzorująca funkcję zarządzania ryzykiem oraz pierwsza linia obrony. Wymienione podmioty ponoszą odpowiedzialność za rozwój, rekomendowanie, zatwierdzanie, wdrażanie, stosowanie, monitorowanie, przegląd oraz raportowanie zgodne z dokumentacją opisującą system zarządzania ryzykiem w Towarzystwie.

Strukturę zarządzania ryzykiem w Towarzystwie przedstawia poniższy schemat (rys. 3). Przedstawiona struktura zarządzania ryzykiem uwzględnia specyfikę organizacyjną Towarzystwa. TUV-CUPRUM nie ma oddziałów i zatrudnia 25 pracowników (stan na 31 grudnia 2017 r.).

Zakresy odpowiedzialności poszczególnych podmiotów występujących w strukturze zarządzania ryzykiem określają:

- Strategia Zarządzania Ryzykiem (Zarząd, Komitet Zarządzania Ryzykiem, osoba nadzorująca funkcję zarządzania ryzykiem, osoby zarządzające poszczególnymi ryzykami),
- Regulamin Pracy Zarządu (Zarząd),
- Regulamin Komitetu Zarządzania Ryzykiem (Zarząd, Komitet Zarządzania Ryzykiem),
- Regulamin Funkcji Zarządzania Ryzykiem (Zarząd, osoba nadzorująca funkcję zarządzania ryzykiem),
- Zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami (Zarząd, Komitet Zarządzania Ryzykiem, osoby zarządzające poszczególnymi ryzykami).

Rys. 3. Struktura zarządzania ryzykiem w Towarzystwie

System zarządzania ryzykiem polega na systematycznym identyfikowaniu, kategoryzowaniu i optymalizowaniu wszystkich grup ryzyka, na które jest lub może być narażone Towarzystwo. Przy czym obligatoryjny zakres zarządzanych ryzyk obejmuje ryzyka:

- dotyczące zarządzania polityką akceptacyjną i taryfikacyjną,
- związane z tworzeniem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- dotyczące zarządzania aktywami i pasywami,
- związane z działalnością lokacyjną,
- dotyczące zarządzania płynnością i ryzykiem koncentracji,
- operacyjne,
- związane z reasekuracją i innymi technikami ograniczenia ryzyka,
- strategiczne,
- związane z utratą reputacji.

Osoby zarządzające poszczególnymi ryzykami oraz odpowiednimi obszarami Towarzystwa odpowiedzialne są za:

- bieżące zarządzanie określonym ryzykiem,
- postępowanie zgodne z określonymi procedurami procesu zarządzania ryzykiem,
- identyfikację i pomiar ryzyka,
- reagowanie na zmiany w poziomie ryzyka,
- kontrolę i monitorowanie ryzyka,
- raportowanie.

Towarzystwo od początku 2016 roku ma wdrożoną funkcję zarządzania ryzykiem. W zatwierdzonym przez Zarząd Towarzystwa (ostatnio zaktualizowanym w dniu 29 grudnia 2017 r.) Regulaminie Funkcji Zarządzania Ryzykiem określono zadania, kompetencje i obowiązki sprawozdawcze dla Funkcji Zarządzania Ryzykiem w TUV-CUPRUM w celu zapewnienia realizacji wymogów nałożonych na tą funkcję w ramach systemu Wypłacalność II zgodnie z wymogami art. 44 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dyrektywa Wypłacalność II) oraz zgodnie z art. 60 Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Do kluczowych zadań Funkcji Zarządzania Ryzykiem w TUV-CUPRUM należy:

- regularne monitorowanie i ocenianie systemu zarządzania ryzykiem w celu identyfikacji istotnych słabości tego systemu, które obniżają jego skuteczność,

- przedstawianie Komitetowi Ryzyka i/lub Zarządowi tej oceny wraz ze wskazaniem wszelkich niedoskonałości systemu i przedstawieniem zaleceń dotyczących sposobu ich wyeliminowania,
- monitorowanie profilu ryzyka Towarzystwa,
- identyfikowanie i szacowanie pojawiających się nowych ryzyk (emerging risks) oraz proponowanie metod zarządzania tymi ryzykami,
- raportowanie ryzyk na jakie narażone jest Towarzystwo (profilu ryzyka) oraz zmian w tym zakresie,
- koordynowanie procesu zarządzania ryzykiem w Towarzystwie,
- zapewnienie właściwego wdrażania zasad zarządzania ryzykiem oraz wdrażania zmian i rekomendacji dotyczących systemu zarządzania ryzykiem,
- kierowanie Komitetem Zarządzania Ryzykiem oraz koordynowanie prac związanych z przygotowaniem materiałów na KZR,
- koordynowanie prac związanych z przeprowadzaniem własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) zgodnie z zakresem wymaganym przez KNF.

Istotne decyzje podejmowane w Towarzystwie, w szczególności dotyczące:

- utworzenia nowego Związku Wzajemności Członkowskiej,
- zmiany strategii reasekuracyjnej,
- zmiany polityki inwestycyjnej,
- wprowadzania nowych produktów,
- zarządzania kapitałem,
- przyjmowania dużych ryzyk do ubezpieczenia,
- planu finansowego,

poprzedzane są analizą ryzyka, a przede wszystkim analizą wpływu tych decyzji na kapitałowy wymóg wypłacalności, środki własne oraz gdy jest to potrzebne na ryzyka operacyjne, reputacji i strategiczne.

Informacje dotyczące obowiązującego procesu w Towarzystwie w celu wywiązywania się z zobowiązań do przeprowadzania własnej oceny ryzyka i wypłacalności, w tym:

- opis procesu wdrożonego przez Towarzystwo w celu wywiązania się ze swojego zobowiązania do przeprowadzania własnej oceny ryzyka i wypłacalności w ramach przyjętego systemu zarządzania ryzykiem wraz z opisem sposobu zintegrowania własnej oceny ryzyka i wypłacalności ze strukturą organizacyjną i procesami decyzyjnymi Towarzystwa,
- oświadczenie określające, jak często własna ocena ryzyka i wypłacalności jest poddawana przeglądowi i zatwierdzana przez organ zarządzający lub nadzorczy,
- oświadczenie wyjaśniające, w jaki sposób Towarzystwo ustaliło swoje własne potrzeby w zakresie wypłacalności, biorąc pod uwagę swój profil ryzyka oraz w jaki sposób jego działania w zakresie zarządzania kapitałem i system zarządzania ryzykiem oddziałują na siebie

Towarzystwo wdrożyło proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA) w ramach systemu zarządzania ryzykiem. Za proces ten, a w szczególności za jego ustanowienie, nadzór oraz za interpretację jego wyników odpowiada Zarząd Towarzystwa. Funkcja zarządzania ryzykiem wspiera Zarząd w realizacji zadań związanych z procesem własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz odpowiada za koordynację tego procesu.

Kluczowe elementy procesu ORSA obejmują:

- identyfikację i kwantyfikację ryzyk, na które Towarzystwo jest lub może być narażone w całym okresie planowania działalności, w tym ocenę ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności z uwzględnieniem ryzyk niekwantyfikowanych w ramach formuły standardowej,
- ocenę ciągłej zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności i minimalnym wymogiem kapitałowym, która odbywa się poprzez:

- bieżący monitoring profilu ryzyka oraz kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego,
- prognozę kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego na etapie sporządzania planu finansowego,
- prognozę wpływu istotnych decyzji Towarzystwa na kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy, w szczególności związanych z:
 - utworzeniem nowego Związku Wzajemności Członkowskiej,
 - przyjmowaniem dużych ryzyk do ubezpieczenia,
 - zmianą programu reasekuracyjnego,
 - zmianą w zakresie polityki lokacyjnej,
 - wprowadzaniem nowych produktów,
- ocenę wymogów odnoszących się do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności, w szczególności wymogów dotyczących jakości danych,
- ocenę stopnia odchylenia profilu ryzyka Towarzystwa od założeń stanowiących podstawę kapitałowego wymogu wypłacalności obliczonego według formuły standardowej,
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- weryfikację i w razie potrzeby aktualizację dokumentacji dotyczącej systemu zarządzania, w szczególności systemu zarządzania ryzykiem.

Zasady własnej oceny ryzyka i wypłacalności są poddawane regularnemu przeglądowi i raz do roku zatwierdzane przez Zarząd po zakończonym audycie sprawozdania finansowego za rok poprzedni albo w okresie sporządzania planu finansowego na kolejne lata. W przypadku pojawienia się czynników wpływających na istotną zmianę w profilu ryzyka i/lub zmianę pozycji kapitałowej Towarzystwa przeprowadzana jest dodatkowa własna ocena ryzyka i wypłacalności. W 2017 r. nie pojawiły się takie czynniki.

Określając własne potrzeby w zakresie wypłacalności Towarzystwo identyfikuje istotne ryzyka na jakie jest i na jakie może być narażone. Ryzyka te wskazano w dalszej części niniejszego sprawozdania. Dla ryzyk ujętych w formule standardowej Towarzystwo określa własne potrzeby w zakresie wypłacalności (na podstawie formuły standardowej), a dla ryzyk nie ujętych w formule standardowej korzysta z punktu 29 preambuły do Dyrektywy Wypłacalność II („Niektóre ryzyka mogą być właściwie uwzględnione jedynie poprzez wymogi dotyczące zarządzania, a nie poprzez wymogi ilościowe wyrażone w postaci kapitałowego wymogu wypłacalności. Skuteczny system zarządzania ma więc zasadnicze znaczenie dla odpowiedniego zarządzania zakładami ubezpieczeń oraz dla skuteczności systemu regulacji.”). Zgodnie z jego treścią dla ryzyk nieuwzględnianych w formule standardowej Towarzystwo stosuje taki system zarządzania nimi, aby nie było konieczności obliczania dla nich wymogu ilościowego wyrażonego w postaci kapitałowego wymogu wypłacalności (tj. w postaci zwiększania ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności).

Określone przez Towarzystwo ogólne potrzeby w zakresie wypłacalności nie przewyższają kapitałowego wymogu wypłacalności.

Własna ocena ryzyka i wypłacalności Towarzystwa oraz wyznaczone w jej ramach ogólne potrzeby w zakresie wypłacalności są podstawą do sporządzania średnioterminowego planu zarządzania kapitałem, a także analizy przyszłych potrzeb kapitałowych i zmian w kapitale.

B.4. SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Informacje dotyczące systemu kontroli wewnętrznej Towarzystwa, w tym:

- opis systemu kontroli wewnętrznej,
- opis sposobu wdrożenia funkcji zgodności z przepisami

Towarzystwo opracowało i wdrożyło Zasady oraz Regulamin Kontroli Wewnętrznej, które podlegają corocznej weryfikacji. Aktualnie obowiązujące regulacje w tym zakresie zostały zatwierdzone Uchwałą Zarządu Towarzystwa Nr 276/2017 z dnia 29 grudnia 2017 roku.

Przyjęty i stosowany system kontroli wewnętrznej uwzględnia specyfikę TUV-CUPRUM, a w szczególności:

- jednooddziałową strukturę organizacyjną,
- bezpośrednią akwizycję ubezpieczeń bez pośrednictwa agentów i brokerów ubezpieczeniowych,
- likwidację szkód w ramach wewnętrznej działalności,
- ograniczony podmiotowo i przedmiotowo zakres ubezpieczeń,
- marginalizację występowania przestępstw ubezpieczeniowych (zasada wzajemności),
- liczbę zatrudnionych pracowników (25 osób).

B.4.1. ORGANIZACJA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

System kontroli wewnętrznej w Towarzystwie obejmuje:

- samokontrolę prawidłowości wykonywania własnej pracy przez wszystkich pracowników,
- pionową kontrolę funkcjonalną sprawowaną w ramach nadzoru przez kierowników komórek organizacyjnych,
- poziomą kontrolę funkcjonalną sprawowaną w ramach wykonywanych czynności przez osoby pełniące funkcje kluczowe w systemie zarządzania,
- kontrolę instytucjonalną wykonywaną przez pracownika, który piastuje funkcje kontroli wewnętrznej.

Transparentny i efektywny system kontroli wewnętrznej zapewnia:

- jednoznaczne ustalenie obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności w zakresach czynności pracowników zatrudnionych na wszystkich stanowiskach pracy z uwzględnieniem zakresu i rodzaju decyzji, do których są oni upoważnieni, a także kontroli spraw i operacji gospodarczych oraz odpowiadających im dokumentów,
- określenie kompetencji kierownikom komórek organizacyjnych w zakresie przestrzegania zasad przyjętego systemu dokumentacji oraz poprawności ewidencji obiegu i kontroli dokumentów odzwierciedlających operacje gospodarcze,
- prowadzenie przez osoby pełniące funkcje kluczowe, przeglądu i weryfikacji informacji, danych i założeń, które są wykorzystywane do oceny potencjalnych ryzyk, na które jest lub może być narażone Towarzystwo.
- szczególna rola Głównego Księgowego w zakresie kontroli wewnętrznej dotyczącej prawidłowego prowadzenia księgowości i sprawozdawczości finansowej oraz przestrzegania przyjętych zasad rozliczeń pieniężnych,
- wewnętrzną kontrolę instytucjonalną w zakresie wytypowanych tematów kontrolnych dotyczących prawidłowości wykonywania poszczególnych czynności ubezpieczeniowych i finansowych oraz procesów ewidencyjno-sprawozdawczych.

Działalność w ramach kontroli wewnętrznej prowadzi się przez porównywanie stanów faktycznych z postulowanymi lub pożądanymi, to jest wyznaczonymi przez obowiązujące normy (prawne, organizacyjne, ekonomiczne i finansowe) oraz decyzje zarządcze lub wywodzące się z ogólnych zasad wiedzy, w tym zasad racjonalnego i efektywnego działania, a w szczególności z dobrych praktyk ubezpieczeniowych.

Systemu kontroli wewnętrznej ma na celu ocenę działalności Towarzystwa w zakresie: sprawności organizacyjnej, celowości, gospodarności, rzetelności i legalności. W procesie tym uwzględnia się w szczególności:

- środowisko kontroli, które powinno zagwarantować, że wszyscy pracownicy są świadomi wagi kontroli oraz jej roli w wewnętrznym systemie kontroli,
- czynności kontrolne, które powinny być zgodne z ryzykami kontrolowanych działań i procesów,
- komunikację, która powinna zapewnić sprawne funkcjonowanie systemu raportów kontroli wewnętrznej,

- monitoring, dostarczający organowi zarządzającemu informacje do podejmowania decyzji, tak aby każda niedoskonałość systemu mogła zostać zidentyfikowana oraz poprawiona we właściwym czasie.

B.4.2. PROCEDURY KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Za zorganizowanie i prawidłowe działanie kontroli wewnętrznej w TUV-CUPRUM, a także za należyte wykorzystanie wyników kontroli odpowiada Zarząd Towarzystwa, który:

- uchwała „Regulamin Kontroli Wewnętrznej” oraz jego zmiany,
- zatwierdza plany kontroli instytucjonalnej na dany rok,
- zleca przeprowadzenie kontroli doraźnych,
- ocenia wyniki kontroli stanu zaleceń pokontrolnych,
- stosuje sankcje za zaniedbania stwierdzone w ramach kontroli wewnętrznej.

Prowadzone w Towarzystwie czynności kontroli wewnętrznej obejmują:

- kontrolę wstępną, która ma na celu zapobieganie nieprawidłowościom działań przez sprawdzanie, czy zamierzone czynności są zgodne z wcześniej zdefiniowanymi kryteriami; kontrolę tą wykonuje się w ramach samokontroli i kontroli funkcjonalnej w toku bieżącego działania poszczególnych pracowników,
- kontrolę bieżącą, która polega na badaniu i ocenie czynności oraz wszelkiego rodzaju operacji podczas ich wykonywania w celu stwierdzenia czy proces ten przebiega prawidłowo i zgodnie z ustalonymi zasadami racjonalnego i efektywnego gospodarowania; kontrolę tą przeprowadzają w ramach samokontroli wszyscy pracownicy zobowiązani do pełnienia określonych czynności kontrolnych,
- kontrolę następczą, która polega na badaniu przedsięwzięć i operacji już zrealizowanych oraz odzwierciedlających je dokumentów; kontrolę tą przeprowadza się w ramach kontroli instytucjonalnej oraz kontroli funkcjonalnej należytego wykonania zadań z tytułu pełnienia funkcji kierowniczej lub zarządczej.

Kluczowe procedury, funkcjonujące w ramach systemu kontroli wewnętrznej obejmują:

- badanie zgodności kontrolowanego postępowania pracowników z obowiązującymi przepisami,
- badanie realizacji zleconych i przypisanych zadań oraz efektywności działania,
- badanie i ocenę przebiegu realizacji oraz efektów operacji i procesów gospodarczych, wykrywanie odchyleń i nieprawidłowości w prowadzonej działalności ubezpieczeniowej i finansowej,
- ustalanie przyczyn i skutków negatywnych odchyleń oraz wskazywanie odpowiedzialnych za ten stan,
- definiowanie sposobów i środków umożliwiających eliminację stwierdzonych nieprawidłowości.

Realizacja kluczowych procedur systemu kontroli wewnętrznej jest sformalizowana. W TUV-CUPRUM obowiązuje Karta Obiegu i Kontroli Dokumentów dla wszystkich rodzajów operacji ubezpieczeniowych i finansowych, regulująca zasady weryfikacji, akceptacji i zatwierdzania poszczególnych dokumentów potwierdzających te operacje.

Procedurę kontroli wewnętrznej zamyka system monitoringu i raportowania stwierdzonych nieprawidłowości oraz stanu realizacji zaleceń pokontrolnych, który obejmuje:

- bieżące prowadzenie monitoringu identyfikowanych nieprawidłowości w ramach kontroli funkcjonalnej (pionowej i poziomej), w formie rejestrów, zestawiających stwierdzone pomyłki, błędy i nieprawidłowości, a także podjęte działania naprawcze i ich stan realizacji,
- kwartalne przekazywanie ww. rejestrów – prowadzonych przez kierowników komórek organizacyjnych oraz osoby pełniące funkcje kluczowe w systemie zarządzania – do komórki kontroli wewnętrznej,

- kwartalne przekazywanie Zarządowi – przez pracownika odpowiadającego za kontrolę wewnętrzną – zbiorczych raportów o stwierdzonych nieprawidłowościach i błędach w ramach kontroli funkcjonalnej i instytucjonalnej, podjętych zaleceniach pokontrolnych oraz stanie realizacji tych zaleceń,
- analizę na poziomie Zarządu raportów o stwierdzonych nieprawidłowościach oraz podejmowanie decyzji mających na celu wyeliminowanie lub istotne zredukowanie prawdopodobieństwa wystąpienia tych nieprawidłowości w przyszłości.

B.4.3. WDROŻENIE FUNKCJI ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI

Funkcja zgodności z przepisami jest wykonywana przez podmiot zewnętrzny (outsourcing) – kancelarię prawną – który realizuje ją w aspekcie retrospektywnym (analiza aktualnego stanu prawnego, orzecznictwa, rozstrzygnięć i stanowisk nadzoru /soft law/, doktryny prawa) i prospektywnym (analiza planowanych zmian, projektów aktów prawnych), w tym również w odniesieniu do wewnętrznych regulacji Towarzystwa (np. analiza statutu, regulaminów, ogólnych warunków ubezpieczeń itp. obowiązujących regulacji i projektowanych w nich zmian). Realizacja tej funkcji sprowadza się także do:

- doradzania Zarządowi i Radzie Nadzorczej w sprawach zgodności wykonywania działalności ubezpieczeniowej z przepisami prawa,
- oceniania możliwego wpływu wszelkich zmian otoczenia prawnego na operacje TUV-CUPRUM,
- określania i oceniania ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Towarzystwo standardów postępowania, przy uwzględnieniu warunków, w których TUV-CUPRUM wykonuje działalność,
- wczesnego ostrzegania (sygnalizacji), tj. zgłaszania uwag poszczególnym komórkom organizacyjnym oraz Zarządowi.

Dodatkowo osoba nadzorująca i wykonująca funkcję zgodności z przepisami przygotowuje roczne plany działalności *Compliance* oraz przeprowadza szkolenia dla pracowników Towarzystwa.

Umiejscowienie osoby pełniącej funkcję zgodności z przepisami w pionie Prezesa Zarządu włącza ją w przepływ istotnych informacji o Towarzystwie, a także daje możliwość pozyskiwania dodatkowych, niezbędnych informacji od wszystkich komórek organizacyjnych. Zasady wykonywania tej funkcji oraz odnoszące się do niej wymogi w zakresie kompetencji i reputacji określono w regulaminie funkcji zgodności z przepisami. Pozycja zajmowana przez *Compliance officer* w strukturze organizacyjnej TUV-CUPRUM gwarantuje osobie pełniącej tę funkcję swobodny dostęp do wszystkich obszarów działalności Towarzystwa a jednocześnie zapewnia jej istotny wpływ na podejmowane decyzje. Osoba pełniąca funkcję zgodności z prawem podlega bezpośrednio pod Zarząd i do niego raportuje. Do jej odwołania konieczna jest zgoda Rady Nadzorczej. Ponadto, *Compliance officer* jest członkiem Komitetu Zarządzania Ryzykiem i może przeprowadzać kontrolę we wszystkich komórkach organizacyjnych TUV-CUPRUM pod kątem zgodności z przepisami.

B.5. FUNKCJA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

Informacje dotyczące funkcji audytu wewnętrznego, w tym:

- opis sposobu wdrożenia funkcji audytu wewnętrznego w Towarzystwie;
- opis, w jaki sposób funkcja audytu wewnętrznego Towarzystwa zachowuje niezależność i obiektywność w stosunku do działań będących przedmiotem przeglądu

Cel, zakres, uprawnienia i odpowiedzialność funkcji audytu wewnętrznego w Towarzystwie określa Karta Audytu Wewnętrznego (zwana dalej Kartą) zatwierdzona uchwałą Rady Nadzorczej TUV-CUPRUM z dnia 16 grudnia 2016 roku (ostatnia aktualizacja 29 grudnia 2017 roku). Karta ta wraz z Międzynarodowymi Standardami Profesjonalnej Praktyki Audytu

Wewnętrznego – opracowanymi przez Instytut Audytorów Wewnętrznych – stanowi podstawę działania funkcji audytu wewnętrznego.

Funkcja audytu wewnętrznego jest realizowana w formie outsourcingu.

Zgodnie z Kartą Audytu w strukturze organizacyjnej TUV-CUPRUM Audytor Wewnętrzny (AW) podlega Prezesowi Zarządu. Audytor Wewnętrzny zachowuje swoją niezależność dzięki funkcjonalnemu podporządkowaniu Komitetowi Audytu. Komitet Audytu realizuje podległość funkcjonalną Radzie Nadzorczej TUV CUPRUM poprzez:

- zatwierdzanie Karty Audytu,
- zatwierdzanie plan audytu wewnętrznego na dany rok kalendarzowy oraz jego zmiany,
- zatwierdzanie decyzje w sprawie powołania i odwołania osoby wykonującej funkcję audytu wewnętrznego,
- zatwierdzanie budżetu audytu wewnętrznego w ramach całego budżetu Towarzystwa, w tym wynagrodzenie audytora
- otrzymywanie informacji na temat działań audytu wewnętrznego w odniesieniu do planu i innych spraw.

Ponadto, Karta upoważnia audytora m.in. do:

- przeprowadzania audytu wewnętrznego we wszystkich obszarach działania Towarzystwa,
- żądania wszelkich dokumentów, materiałów oraz innych źródeł informacji potrzebnych do przeprowadzenia audytu wewnętrznego z zachowaniem przepisów o ochronie danych osobowych i informacji niejawnych oraz innych tajemnic chronionych ustawowo.

Audytor Wewnętrzny – co najmniej raz na kwartał – spotyka się z Komitetem Audytu bez obecności Zarządu.

Zadania funkcji audytu wewnętrznego są realizowane na podstawie rocznego planu audytu wewnętrznego. Plan ten jest zatwierdzany przez Zarząd Towarzystwa oraz Komitet Audytu najpóźniej do 31 stycznia danego roku, którego dotyczy. Jego ramy określa przyjęta przez Radę Nadzorczą TUV-CUPRUM 3-letnia strategia w zakresie audytu wewnętrznego (aktualnie na lata 2015-2017), która zawiera m.in. identyfikację głównych obszarów i ryzyk w działalności towarzystwa oraz obliuguje do przeprowadzenia audytu przynajmniej raz na 3 lata w każdym z zidentyfikowanych obszarów.

Roczny Plan Audytu zawiera opis planowanych zadań audytowych ze wskazaniem i zdefiniowaniem: obszarów/procesów objętych audytem, zakresu zadań audytowych, komórek organizacyjnych objętych planowanym audytem, przyjętego na potrzeby planowania poziomu ryzyka (wagi ryzyka) oraz przewidywanego terminu realizacji audytu. Za priorytetowe działania audytu wewnętrznego przyjmuje się obszary o najwyższych wskaźnikach ryzyka dla zidentyfikowanych obiektów audytu.

Funkcje audytu wewnętrznego określa zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Regulamin audytu wewnętrznego TUV-CUPRUM (ostatnia aktualizacja - 28 grudnia 2016 r.) . Regulamin ten definiuje zadania i zasady jego funkcjonowania. Te ostatnie obejmują planowanie, realizację zadań audytowych, ich dokumentowanie i monitorowanie realizacji zaleceń po dokonanych audycie.

Prowadzony jest rejestr zrealizowanych audytów oraz wydanych rekomendacji wraz z informacjami o stanie ich realizacji.

Audytor wewnętrzny informuje Zarząd – co najmniej raz na kwartał – o wynikach przeprowadzonych audytów wewnętrznych oraz stanie realizacji rekomendacji po przeprowadzonych audytach.

Audytor Wewnętrzny przedstawia Prezesowi Zarządu i Komitetowi Audytu sprawozdanie z wykonania rocznego planu audytu wewnętrznego

B.6. FUNKCJA AKTUARIALNA

Sposób wdrożenia funkcji aktuarialnej w Towarzystwie

Zadania i odpowiedzialność funkcji aktuarialnej określa Regulamin funkcji aktuarialnej zatwierdzony uchwałą Zarządu Towarzystwa nr 165/2016 z dnia 29.06.2016 (ostatnia

aktualizacja). W strukturze organizacyjnej TUV-CUPRUM funkcja ta jest podporządkowana członkowi Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem i pełni ją – powołana przez Zarząd – jedna osoba na zasadzie outsourcingu, co wynika ze skali, charakteru i złożoności prowadzonej działalności ubezpieczeniowej.

Zadania funkcji aktuarialnej obejmują:

- koordynowanie ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- zapewnianie adekwatności metodologii i stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zgodnie z wymogami Dyrektywy Wypłacalność II, w tym także zapewnianie stabilności modeli wyceny w kontekście niewielkich zmian wprowadzonych w parametrach tych modeli wyceny,
- ocenianie danych wykorzystywanych do obliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych pod względem kompletności i jakości,
- porównywanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń,
- informowanie Zarządu i Rady Nadzorczej o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- nadzorowanie obliczeń rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w przypadkach, gdy Towarzystwo nie posiada wystarczających danych o odpowiedniej jakości, by zastosować wiarygodną metodę aktuarialną dla zbioru lub podzbioru zobowiązań ubezpieczeniowych lub kwot, które mogą być odzyskane na podstawie umów reasekuracji,
- wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia (underwriting) z uwzględnieniem powiązań tych ryzyk z poziomem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji z uwzględnieniem powiązań tych umów z poziomem rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- wnoszenie wkładu w efektywne wdrażanie systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności w odniesieniu do modelowania ryzyka leżącego u podstaw obliczeń wymagań kapitałowych (kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego; z zastrzeżeniem, że Towarzystwo korzysta z modelu standardowego) oraz w odniesieniu do własnej oceny ryzyka i wypłacalności,
- wyliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności oraz minimalnego wymogu kapitałowego.

B.7. OUTSOURCING

Opis stosowanych zasad outsourcingu oraz informacje nt. outsourcingu wszelkich podstawowych, ważnych funkcji lub czynności operacyjnych wraz z określeniem jurysdykcji, w której są zlokalizowani usługodawcy

Stosowane w TUV-CUPRUM zasady outsourcingu określają:

- funkcje należące do systemu zarządzania oraz czynności ubezpieczeniowe, które Towarzystwo zamierza powierzać w drodze outsourcingu ze wskazaniem sposobu ich klasyfikowania (ważne, podstawowe),
- sposób wyboru dostawcy usług o odpowiedniej jakości,
- elementy umowy o świadczenie usług,
- sposób realizacji outsourcingu czynności ubezpieczeniowych oraz funkcji należących do systemu zarządzania,
- sposób zarządzania ryzykiem związanym z powierzaniem wykonywania czynności oraz funkcji należących do systemu zarządzania na zasadach outsourcingu,
- zakres i sposób kontroli usługodawców,
- plany awaryjne, w tym strategię wyjścia związane z ewentualną rotacją osób lub podmiotów świadczących usługi zewnętrzne, w tym zwłaszcza w zakresie podstawowych i ważnych funkcji lub czynności.

Towarzystwo korzysta z usług zewnętrznych (outsourcing) w przypadku funkcji kluczowych (zarządzania ryzykiem, aktuarialna, zgodności z przepisami, audytu wewnętrznego), co wynika ze skali, charakteru i złożoności prowadzonej działalności. Wszystkie podmioty zewnętrzne świadczące usługi na rzecz TUV-CUPRUM mają siedzibę w Polsce i podlegają rodzimemu prawodawstwu.

Z uwagi na ograniczoną skalę prowadzonej działalności, ograniczenie kosztów oraz zasadę proporcjonalności TUV-CUPRUM podjął decyzję o outsourcingu funkcji kluczowych (zgodności z przepisami, audytu wewnętrznego, zarządzania ryzykiem, aktuarialnej).

B.8. WSZELKIE INNE INFORMACJE

Inne istotne informacje dotyczące systemu zarządzania

Towarzystwo ujawniło wszystkie istotne informacje dotyczące systemu zarządzania w punktach B.1-B.7.

C. PROFIL RYZYKA

Ramy apetytu na ryzyko określają poziom ryzyka, jaki Towarzystwo (Zarząd) akceptuje w zakresie realizowanej strategii biznesowej przy zadanym (planowanym) poziomie kapitału na dany rok.

Ramy apetytu na ryzyko obejmują:

- jakościowe określenie wielkości i rodzaju ryzyka, jakie Towarzystwo akceptuje,
- poziom tolerancji, wyrażony ilościowym określeniem wielkości i rodzaju ryzyka, jakie TUV-CUPRUM może zaakceptować,
- limity, definiujące ograniczenia ilościowe w zakresie wielkości i rodzaju ryzyk, których przekroczenie inicjuje działania mitygujące.

Towarzystwo wyznacza apetyt na ryzyko dla zarówno dla ryzyk ujętych jak i dla ryzyk nieujętych w formule standardowej.

Dla ryzyk ujętych w formule standardowej, tzn. dla ryzyka:

- rynkowego,
- niewykonania zobowiązania kontrahenta,
- aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie,
- aktuarialnego w ubezpieczeniach zdrowotnych,
- aktuarialnego w ubezpieczeniach innych niż na życie,
- operacyjnego,
- wartości niematerialnych i prawnych,

apetyt na ryzyko jest wyrażany ilościowo określając wpływ danego ryzyka na kapitałowy wymóg wypłacalności. Przy czym Towarzystwo nie posiada ekspozycji na ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie oraz na wartości niematerialne i prawne.

Apetyt na ryzyko dla ryzyk ujętych w formule standardowej wynika z:

- projekcji wymogów kapitałowych na okres zgodny ze sporządzanym planem finansowym,
- projekcji środków własnych na okres zgodny ze sporządzanym planem finansowym,
- docelowego, oczekiwanego poziomu środków własnych w relacji do kapitałowego wymogu wypłacalności.

Wskaźnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi Towarzystwo ustaliło na poziomie 150%.

Dla ryzyk nieujętych w formule standardowej, tzn. dla ryzyka:

- płynności,
- utraty reputacji,
- strategicznego

apetyt na ryzyko jest wyrażany jakościowo.

Apetyt na ryzyko dla ryzyk nieujętych w formule standardowej wynika z:

- ostrożnego podejścia do prowadzenia działalności ubezpieczeniowej,
- ograniczania wpływu ryzyk nieujętych w formule standardowej na ryzyka ujęte w formule standardowej,
- regulacji wewnętrznych Towarzystwa oraz przepisów prawa.

C.1. RYZYKO AKTUARIALNE

Ryzyko aktuarialne jest definiowane jako „ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań, wynikające ze zmian w poziomie, trendzie lub zmienności współczynników przyjętych do szacowania tych zobowiązań lub ekstremalnych i/lub wyjątkowych zdarzeń”.

W ocenie Towarzystwa ryzyko aktuarialne dotyczy:

- decyzji o przyjmowaniu podmiotów do ubezpieczenia,
- procesów oceny i pomiaru tego ryzyka,
- procesów ustalania składki ubezpieczeniowej,
- konstrukcji produktów ubezpieczeniowych,
- otoczenia zewnętrznego (zmiany ekonomiczne i prawne, zachowania ubezpieczających), wpływającego na ocenę ryzyka ubezpieczeniowego,
- ocen przebiegu szkodowości,
- wyborów technik ubezpieczeń (ustalenie udziału własnego w ubezpieczeniu bezpośrednim i pośrednim, decyzje o zastosowaniu reasekuracji),
- ustalania wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w relacji do przyjętych ryzyk ubezpieczeniowych.

TUW-CUPRUM zarządza ryzykiem aktuarialnym m.in. przez:

- decyzje biznesowe,
- ustalanie i monitoring adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- strategię taryfową i ocenę adekwatności składek ubezpieczeniowych,
- zmiany w ogólnych warunkach ubezpieczeń,
- proces oceny i akceptacji ryzyka ubezpieczeniowego,
- stosowanie narzędzi ograniczających ryzyko aktuarialne, w szczególności reasekurację.

Adekwatność rezerw jest monitorowana przez aktuarusza nadzorującego funkcję aktuarialną. Badanie w tym zakresie przeprowadzane jest co najmniej raz w roku.

Ocenę adekwatności składki (analizę szkodowości na grupy ubezpieczeń, analizę szkodowości na produkty) przeprowadza się raz na kwartał, ale nie rzadziej niż raz w roku. Jej wyniki przekładają się na strategię taryfową.

Podstawowe techniki ograniczania ryzyka aktuarialnego – stosowane przez Towarzystwo to:

- wprowadzanie karencji, wyłączeń i limitów do umów ubezpieczenia,
- stosowanie underwritingu,
- zawieranie umów reasekuracji i koasekuracji,
- odpowiednie kształtowanie zasad funkcjonowania związków wzajemności członkowskiej,
- wykorzystywanie zdefiniowanych procedur i procesów na etapie wypłaty świadczeń.

Towarzystwo analizuje przebieg ubezpieczeń sporządzając raporty z analiz ubezpieczeń wzajemnych oraz produktów ubezpieczeniowych.

Towarzystwo za miarę szkodowości przyjmuje wskaźniki szkodowości według grup ubezpieczeń w ramach poszczególnych ZWC i klientów komercyjnych.

Towarzystwo zakłada, że ryzyko aktuarialne do 2021 roku (horyzont aktualnej Strategii TUW-CUPRUM) będzie umiarkowane i w miarę stabilne.

Specyfiką działalności Towarzystwa są m.in. zapisy dotyczące rozliczania składek ubezpieczeniowych w ramach poszczególnych ZWC, które istotnie ograniczają poziom ryzyka aktuarialnego.

W Towarzystwie koncentracja ryzyka aktuarialnego dotyczy głównie ryzyka pożaru, w którym maksymalna suma ubezpieczenia kształtuje się na poziomie 630 mln zł. Za ryzyka rozproszone uznaje się ryzyka powodzi i huraganu. Ponadto, TUW-CUPRUM nie odnotowało koncentracji ryzyka nieprawidłowej wyceny składki ubezpieczeniowej, co wynika z obowiązujących regulacji i zasad funkcjonowania poszczególnych ZWC.

W opinii Towarzystwa ryzyko rezygnacji z ubezpieczeń wzajemnych (odstąpienia od członkostwa w TUW-CUPRUM) na rzecz ubezpieczeń komercyjnych nie jest istotne. Za kontynuacją dotychczasowej polityki ubezpieczeniowej klientów (członków, właścicieli) Towarzystwa przemawiają osiągnięte wyniki na ubezpieczeniach (realne, wymierne korzyści finansowe).

Ryzyko istotnej fluktuacji składki przypisanej nie wydaje się wysokie, gdyż 99% jej ogólnej puli pochodzi od funkcjonujących w Towarzystwie związków wzajemności członkowskiej.

Ryzyko aktuarialne jest mierzone regularnie (z częstotliwością kwartalną) przy pomocy formuły standardowej.

Ryzyko aktuarialne jest poddawane – co najmniej raz do roku – testom warunków skrajnych, które zostały przedstawione w raporcie Własna Ocena Ryzyka i Wyłacalności.

Kluczowe ryzyka aktuarialne analizowane w ramach testów warunków skrajnych wiążą się ze wzrostem szkodowości, a tym samym zobowiązań Towarzystwa. TUV-CUPRUM w ramach prowadzonych testów nie tylko analizuje ilościowy wpływ realizacji tych ryzyk, ale również definiuje działania jakie powinny zostać podjęte w ramach ich mitygacji.

Wyniki przeprowadzonych testów warunków skrajnych w ramach ryzyka aktuarialnego wykazały, że:

- pięć niezależnych szkód, w tym samym czasie, w różnych lokalizacjach w ubezpieczonym majątku ZWC Polska Miedź wygeneruje zobowiązania netto – po uwzględnieniu reasekuracji (reasekuracja w ramach jednej umowy reasekuracyjnej) – na poziomie 37,5 mln zł (Test 1),
- wzrost szkodowości spowodowany powodzią, tąpnięciami oraz wybuchami materiałów pirotechnicznych przełoży się na zobowiązania netto – po uwzględnieniu reasekuracji – w kwocie 31,3 mln zł (Test 2).

W okresie sprawozdawczym nie uległy istotnym zmianom środki zastosowane w celu oceny ryzyka aktuarialnego. Nie uległa również istotnym zmianom ekspozycja na to ryzyko.

Ekspozycja na ryzyko aktuarialne na dzień 31 grudnia 2017 roku, określająca wpływ tego ryzyka na kapitałowy wymóg wyłacalności, została przedstawiona w sekcji E.2.

C.2. RYZYKO RYNKOWE

Ryzyko rynkowe to możliwość poniesienia straty lub wystąpienia niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej w bezpośrednim lub pośrednim następstwie wahań poziomu (zmienności) rynkowych cen aktywów, zobowiązań oraz instrumentów finansowych.

Zasady lokowania środków finansowych Towarzystwa określono w Regulaminie Działalności Lokacyjnej. Regulamin ten został zaktualizowany przez Towarzystwo w 2017 roku. W dokumencie tym zdefiniowano m. in.:

- możliwości i kierunki inwestowania,
- limity koncentracji lokat według kategorii aktywów.

W ramach ryzyka rynkowego Towarzystwa zidentyfikowano ryzyko:

- stopy procentowej,
- cen nieruchomości.

Ryzyko stopy procentowej wiąże się z potencjalnymi zmianami stóp procentowych lokat. Za czynniki tego ryzyka przyjmuje się:

- kryzys ekonomiczny i/lub finansowy,
- istotne zmiany (podnoszenie lub obniżanie) stóp procentowych przez bank centralny w krótkim okresie czasu,
- zbyt ryzykowne lokowanie środków,
- inflację.

TUV -CUPRUM ogranicza ryzyko stopy procentowej przez:

- bieżący monitoring stóp procentowych, ratingów banków i emitentów, efektywnych stóp zwrotu poszczególnych inwestycji,
- dywersyfikację lokat (przedmiotową i podmiotową),
- inwestowanie w instrumenty o stałym i zmiennym oprocentowaniu,

– inwestowanie w instrumenty o różnym terminie zapadalności.

Zmaterializowanie się tego ryzyka może doprowadzić – w szczególności – do obniżenia poziomu aktywów, a w konsekwencji uszczuplenia środków własnych Towarzystwa i pogorszenia się jego współczynników wypłacalności.

Ryzyko cen nieruchomości łączy się ze spadkiem wartości cen nieruchomości na rynku wtórnym. Zmiany te może wywołać kryzys ekonomiczny, finansowy lub polityczny.

TUW-CUPRUM niwelując ryzyko cen nieruchomości unika lokowania środków w nieruchomości. Jedyną inwestycją w tym zakresie jest własna siedziba Towarzystwa.

Materializacja tego ryzyka prowadzi do konsekwencji finansowych (np. obniżenie wartości aktywów i kapitałów). W przypadku TUW-CUPRUM ryzyko cen nieruchomości nie ma istotnego znaczenia ze względu na znikomą wartość tego typu lokat.

Realizacja zasady „ostrożnego inwestora” odbywa się przez stosowanie Regulaminu działalności lokacyjnej TUW-CUPRUM. Zgodnie z jego zapisami Towarzystwo inwestuje środki finansowe wyłącznie w aktywa i instrumenty finansowe, których ryzyko może właściwie określić, mierzyć i monitorować z respektowaniem zasady prawidłowego zarządzania, kontrolowania i prowadzenia sprawozdawczości w zakresie ryzyka oraz z właściwym uwzględnieniem ogólnych potrzeb w sferze wypłacalności TUW-CUPRUM. Ponadto, środki finansowe są lokowane w taki sposób, by osiągnąć jak najwyższy stopień bezpieczeństwa i jakości lokat oraz optymalny poziom ich rentowności, przy jednoczesnym zachowaniu płynności inwestowanych środków. Aktywa muszą być odpowiednio zróżnicowane i rozproszone, tak aby umożliwiały właściwe reagowanie Towarzystwa na zachodzące zmiany w otoczeniu gospodarczym, a w szczególności na rozwój wydarzeń na rynkach finansowych i nieruchomości lub w przypadku wystąpienia zdarzeń katastroficznych.

TUW-CUPRUM inwestuje przede wszystkim w obligacje Skarbu Państwa. Instrumenty te, z jednej strony, zapewniają bezpieczną formę lokowania wolnych środków pieniężnych, z drugiej natomiast, gwarantują relatywnie korzystną stopę zwrotu, zwłaszcza na tle lokat bankowych. Oprócz obligacji Towarzystwo inwestuje wolne środki w lokaty bankowe, ale wyłącznie w bankach o ratingu inwestycyjnym spełniającym wymogi określone w Regulaminie działalności lokacyjnej TUW-CUPRUM. W 2017 r. Towarzystwo nie inwestowało w akcje, obligacje komunalne i obligacje korporacyjne oraz nie posiadało takich aktywów.

TUW-CUPRUM nie inwestuje i nie zamierza inwestować w:

- instrumenty finansowe, które nie są dopuszczone do obrotu na regulowanym rynku finansowym,
- złożone produkty finansowe o trudno przewidywalnej wartości,
- instrumenty pochodne,
- sekurytyzowane instrumenty finansowe.

Towarzystwo nie posiada aktywów ani zobowiązań w walutach obcych – nie występuje ryzyko walutowe.

Struktura lokat Towarzystwa w 2017 r., w tym na 31.12.2017 r., spełniała kryteria określone w *Regulaminie działalności lokacyjnej TUW-CUPRUM*, m. in. w zakresie przyjętej dywersyfikacji podmiotowej i przedmiotowej.

Towarzystwo klasyfikuje ryzyka wchodzące w skład ryzyka rynkowego do grupy ryzyk o niskim poziomie, z wyjątkiem ryzyka stopy procentowej.

Ryzyko rynkowe jest mierzone regularnie (z częstotliwością kwartalną) przy pomocy formuły standardowej.

Ryzyko rynkowe jest poddawane – co najmniej raz do roku – testom warunków skrajnych, które zostały przedstawione w raporcie Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności.

Kluczowe ryzyko rynkowe analizowane w ramach testów warunków skrajnych wiąże się z możliwością (ryzykiem) wzrostu stóp procentowych, prowadzącą do spadku wartości środków własnych Towarzystwa o 5,4 mln zł. TUW-CUPRUM w ramach testów nie tylko

analizuje ilościowy wpływ realizacji tego ryzyka, ale również definiuje działania ograniczające wpływ ryzyka stopy procentowej na aktywa w przypadku jego materializacji.

Koncentracja ryzyka rynkowego wiąże się wyłącznie z ryzykiem wzrostu stóp procentowych.

W okresie sprawozdawczym ekspozycja (mierzona formułą standardową) na ryzyko rynkowe zmniejszyła się z 6,6 mln zł na 31 grudnia 2016 r. do 5,1 mln zł na 31 grudnia 2017 r. Zmiana ta wynika ze zmiany struktury aktywów, w szczególności ze sprzedaży długoterminowych obligacji.

W okresie sprawozdawczym nie uległy istotnym zmianom środki zastosowane w celu oceny ryzyka rynkowego. Nie uległa również istotnym zmianom ekspozycja na to ryzyko.

Ekspozycja na ryzyko rynkowe na dzień 31 grudnia 2017 roku, określająca wpływ tego ryzyka na kapitałowy wymóg wypłacalności, została przedstawiona w sekcji E.2.

C.3. RYZYKO KREDYTOWE

Towarzystwo definiuje ryzyko kredytowe jako możliwość poniesienia straty lub wystąpienia niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej w następstwie wahań zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, niewykonania zobowiązań przez kontrahentów i dłużników, ryzyka spreadu lub koncentracji aktywów.

Zasady lokowania środków finansowych Towarzystwa określa *Regulamin działalności lokacyjnej*, w który m.in. definiuje limity koncentracji lokat w ujęciu podmiotowym oraz określa minimalny poziom ratingu kontrahenta.

Zasady wyboru reasekuratorów normuje „Strategia zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji”.

Ryzyko kredytowe, na które narażone jest lub może być Towarzystwo wiąże się z możliwością niewypłacalności instytucji finansowych. Za czynniki tego ryzyka przyjmuje się:

- kryzys ekonomiczny i/lub finansowy,
- brak dywersyfikacji przedmiotowej i podmiotowej lokat,
- brak dywersyfikacji reasekuratorów,
- kłopoty finansowe reasekuratorów.

TUW-CUPRUM ogranicza poziom ryzyka kredytowego przez:

- racjonalną politykę lokacyjną – Regulamin działalności lokacyjnej TUW-CUPRUM – z zastosowaniem zasady „ostrożnego inwestora” (zawężenie inwestycji finansowych do obligacji Skarbu Państwa oraz lokat bankowych w bankach o odpowiednio wysokim ratingu inwestycyjnym z uwzględnieniem dywersyfikacji depozytariuszy),
- odpowiedni wybór reasekuratorów (podstawa: kryteria wyboru określone w „Strategii zarządzania ryzykiem w obszarze reasekuracji”),
- dywersyfikację kontrahentów.

Materializacja ryzyka kredytowego prowadzi do obniżenia:

- wartości aktywów,
- płynności, w tym jej utraty,
- wyniku finansowego,
- wartości kapitałów własnych.

Ryzyko kredytowe jest mierzone regularnie (kwartalnie) z zastosowaniem formuły standardowej.

TUW-CUPRUM uznaje ryzyko kredytowe jako ryzyko o niskim poziomie.

W przypadku Towarzystwa ryzyko koncentracji dla ryzyka kredytowego jest na średnim poziomie. Wymóg kapitałowy dla tego ryzyka na 31 grudnia 2017 roku wynosił 2,9 mln zł. Ryzyko to jest generowane przez lokaty bankowe.

Ryzyko kredytowe jest poddawane – co najmniej raz do roku – testom warunków skrajnych, które zostały przedstawione w raporcie Własna Ocena Ryzyka i Wypłacalności.

Kluczowe ryzyko kredytowe – analizowane w ramach testów warunków skrajnych – łączy się z możliwością nieuregulowania zobowiązań przez jednego z reasekuratorów Towarzystwa, co w przypadku materializacji jednej z możliwych maksymalnych szkód prowadzi do spadku wartości aktywów o 17,4 mln zł. Towarzystwo w ramach testów warunków skrajnych nie tylko analizuje ilościowy wpływ realizacji tego ryzyka, ale również definiuje działania jakie należy podjąć w celu ograniczenia wpływu materializacji ryzyka kredytowego na wartość aktywów.

Koncentracja ryzyka kontrahenta dotyczy przede wszystkim ryzyka nieregulowania zobowiązań przez reasekuratorów. Towarzystwo minimalizuje to ryzyko m.in. przez:

- dywersyfikację reasekuratorów,
- analizę sytuacji finansowej reasekuratorów (mierniki wiarygodności kredytowej) przed przedłużeniem lub zawarciem umów reasekuracyjnych,
- weryfikację klauzul wyjścia (rozwiązania obligatoryjnych umów reasekuracji),
- analizę możliwości wprowadzenia klauzul wyjścia (rozwiązania fakultatywnych umów reasekuracji).

W okresie sprawozdawczym ekspozycja (mierzona formułą standardową) na ryzyko kredytowe wzrosła z 8,6 mln zł na 31 grudnia 2016 r. do 9,4 mln zł na 31 grudnia 2017 r. Zmiana ta wynika ze wzrostu ekspozycji na ryzyko pożaru, ze stosowanych technik ograniczania ryzyka (umowa reasekuracji biernej) oraz z ratingów reasekuratorów.

W okresie sprawozdawczym nie uległy istotnym zmianom środki zastosowane w celu oceny ryzyka kredytowego. Nie uległa również istotnym zmianom ekspozycja na to ryzyko.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe na dzień 31 grudnia 2017 roku, określająca wpływ tego ryzyka na kapitałowy wymóg wypłacalności, została przedstawiona w sekcji E.2.

C.4. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Towarzystwo definiuje ryzyko płynności jako możliwość niewywiązania się ze swoich bieżących zobowiązań w następstwie niedopasowania przepływów finansowych. Na ryzyko to składają się następujące ryzyka:

- ryzyko niedopasowania aktywów i pasywów (ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań na skutek rozbieżności w wysokości i czasie przepływów finansowych),
- ryzyko rozliczenia (ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na ograniczenia w transferze środków finansowych),
- ryzyko koncentracji (ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na uzależnienie się /brak dywersyfikacji/ lub nadmierną ekspozycję wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych),
- ryzyko opcji (ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na prawo kontrahenta do zmiany wysokości i terminów przepływów pieniężnych).

Monitorowanie i pomiar płynności Towarzystwa odbywa się:

- krótkoterminowo (bieżąca analiza aktywów i pasywów – comiesięczne sprawozdania finansowe, bieżące monitorowanie wydatków na podstawie tygodniowych zestawień wypłat, bieżąca weryfikacja alokacji środków pieniężnych),
- średnioterminowo (analizy sporządzane przy kwartalnych sprawozdaniach finansowych, weryfikacja planów),
- długoterminowo (roczne i wieloletnie plany finansowe, weryfikacja planów, roczne sprawozdania finansowe).

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „CUPRUM” stosuje zasadę „ostrożnego inwestora” w zakresie ryzyka płynności, które głównie ogranicza przez:

- monitorowanie wpływów i wydatków oraz przepływów pieniężnych,
- lokowanie aktywów w płynne instrumenty finansowe (obligacje Skarbu Państwa, lokaty bankowe),
- utrzymywanie nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami.

Towarzystwo jest w niewielkim stopniu narażone na ryzyko płynności ze względu na krótkie okresy zapadalności zobowiązań. Ponadto, wystąpienie niekorzystnych zjawisk – takich jak np. zdarzenia katastroficzne – jest mniej odczuwalne przez TOW-CUPRUM niż w przypadku innych zakładów ubezpieczeniowych (system dopłat do składek przez Członków Towarzystwa w przypadku ujemnego wyniku technicznego rachunku ubezpieczeń oraz zastosowanie w umowach reasekuracji klauzuli równoległej płatności).

TOW-CUPRUM dla ryzyka płynności definiuje apetyt na ryzyko przyjmując, że: „nie akceptuje ryzyka wpływającego w istotny sposób negatywnie na terminowe regulowanie jego zobowiązań, w szczególności na regulowanie zobowiązań ubezpieczeniowych wobec jego klientów, na regulowanie zobowiązań wobec pracowników, wobec kontrahentów oraz pozostałych podmiotów”.

Towarzystwo ocenia zarówno obecny jak i przewidywany poziom ryzyka płynności jako niski.

Towarzystwo nie identyfikuje koncentracji ryzyka płynności ze względu na dywersyfikację kontrahentów, lokowanie środków finansowych w płynne instrumenty finansowe oraz zapisy w umowach związków wzajemności członkowskiej.

Łączna kwota oczekiwanego zysku z przyszłych składek, obliczona zgodnie z art. 260 ust. 2 Aktu Delegowanego, wynosi 274,8 tys. zł.

W okresie sprawozdawczym nie uległy istotnym zmianom środki zastosowane w celu oceny ryzyka płynności. Nie uległa również istotnym zmianom ekspozycja na to ryzyko.

C.5. RYZYKO OPERACYJNE

Towarzystwo definiuje ryzyko operacyjne jako możliwość poniesienia straty w następstwie niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, działań personelu, systemów, bądź zdarzeń zewnętrznych.

Identyfikacja czynników ryzyka operacyjnego odbywa się w ramach każdego obszaru działalności Towarzystwa i jest dokonywana w oparciu o:

- dane zawarte w systemach informatycznych i rejestrach,
- analizy i oceny pracowników,
- analizy i oceny osób zarządzających zakładem.

Towarzystwo posiada zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, które określają m.in. procedurę zbierania informacji o incydentach operacyjnych.

W Towarzystwie ryzyko operacyjne jest na akceptowalnym poziomie. Stan ten wynika z istniejących i stosowanych procedur, nieskomplikowanych procesów w jednooddziałowej strukturze TOW-CUPRUM, koncentracji na ubezpieczenia ryzyk korporacyjnych, a przede wszystkim z dobrze zorganizowanego systemu kontroli wewnętrznej.

Towarzystwo ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- działanie zgodne z obowiązującymi procedurami,
- przeglądy i aktualizacje procedur,
- działania kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego,
- działania wynikające z analizy zdarzeń operacyjnych.

Ryzyko operacyjne jest mierzone regularnie (z częstotliwością kwartalną) z wykorzystaniem formuły standardowej.

Ryzyko operacyjne jest poddawane – co najmniej raz do roku – testom warunków skrajnych, które zostały przedstawione w raporcie Własna Ocena Ryzyka i Wyplacalności.

Kluczowe ryzyko operacyjne – analizowane w ramach testów warunków skrajnych – wiąże się ze zniszczeniem siedziby Towarzystwa. Materializacja tego ryzyka nie będzie miała istotnego wpływu na wartość aktywów TUV-CUPRUM ze względu na posiadane ubezpieczenie, a ponadto może jedynie utrudnić a nie uniemożliwić kontynuowanie działalności. W ramach prowadzonych testów Towarzystwo definiuje działania jakie należy podjąć w przypadku realizacji tego ryzyka, by zminimalizować jego skutki pod względem wpływu na wartość aktywów (w szczególności związane z obsługą umów ubezpieczenia i terminową realizacją zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia).

Towarzystwo nie identyfikuje koncentracji ryzyka operacyjnego ze względu na istniejące procedury, nieskomplikowane procesy w jednooddziałowej strukturze TUV-CUPRUM oraz dobrze zorganizowanego systemu kontroli wewnętrznej.

W okresie sprawozdawczym nie uległy istotnym zmianom środki zastosowane w celu oceny ryzyka operacyjnego. Nie uległa również istotnym zmianom ekspozycja na to ryzyko.

Ekspozycja na ryzyko operacyjne na dzień 31 grudnia 2017 roku, określająca wpływ tego ryzyka na kapitałowy wymóg wypłacalności, została przedstawiona w sekcji E.2.

C.6. POZOSTAŁE ISTOTNE RYZYKA

Pozostałe ryzyka, istotne z punktu widzenia Towarzystwa, to ryzyko strategiczne oraz ryzyko utraty reputacji.

Towarzystwo wiąże ryzyko strategiczne z możliwością: podjęcia niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, nieposiadania lub wadliwej realizacji przyjętej strategii oraz niewłaściwej reakcji na zmiany zachodzące w otoczeniu.

W ocenie Towarzystwa ryzyko strategiczne ma średni poziom istotności. TUV-CUPRUM posiada, aktualizuje i realizuje przyjętą strategię i nie spodziewa się istotnych zmian w otoczeniu.

W procesie identyfikacji oraz monitorowania ryzyka strategicznego stosuje się dwa podejścia – „top-down” oraz „bottom-up”.

Podejście „top-down” sprowadza się do:

- procesu planowania,
- regularnego (w cyklach kwartalnych) monitorowania strategii z wykorzystaniem analizy odchyłań rzeczywistych wartości poszczególnych parametrów (np. składka przypisana, szkodowość, zwroty z lokat, poziom rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, poziom kosztów) od ich wielkości zakładanych,
- odpowiedniego reagowania na zaistniałe nieprawidłowości (negatywne odchylenia).

Podejście „bottom-up” sprowadza się do obserwacji otoczenia, w którym działa Towarzystwo (np. zmian prawnych i regulacyjnych, działań konkurencji) oraz do obserwacji samego Towarzystwa (np. struktury organizacyjnej, rotacji kadr, decyzji udziałowców) ukierunkowanego na identyfikację czynników zewnętrznych i wewnętrznych, które mogą wpływać na realizację strategii TUV-CUPRUM.

Towarzystwo wykorzystując podejścia „top-down” i „bottom-up” ma gwarancję pełnej identyfikacji czynników i zdarzeń wpływających na ryzyko strategiczne.

Towarzystwo identyfikując ryzyko strategiczne i czynniki/zdarzenia je kształtujące podejmuje działania zorientowane na redukcję istniejącego ryzyka i/lub czynników/zdarzeń je wywołujących. W szczególności wiąże się to z dodatkowym przeglądem strategii i analizą działań konkurencji.

Towarzystwo definiuje ryzyko utraty reputacji jako możliwość negatywnego odbioru wizerunku T UW-CUPRUM przez klientów, kontrahentów, członków Towarzystwa, nadzorców, regulatorów oraz opinię publiczną.

Ryzyko utraty reputacji wpływa na działalność Towarzystwa w każdym obszarze i powinno być objęte szczególną obserwacją. Należy jednak zauważyć, że oszacowanie wpływu finansowego tego ryzyka np. na wynik finansowy, czy też wymagany kapitał jest dość trudne.

Towarzystwo ocenia ryzyko utraty reputacji w sposób jakościowy przyjmując, że ma ono wpływ:

- nieistotny (brak negatywnego oddziaływania na reputację T UW-CUPRUM),
- średnio istotny (negatywne postrzeganie T UW-CUPRUM w skali lokalnej i/lub regionalnej),
- istotny (negatywne postrzeganie T UW-CUPRUM w skali krajowej).

Towarzystwo ogranicza ryzyko utraty reputacji stosując odpowiednie procedury planistyczne i wprowadzając regulacje ograniczające możliwość wystąpienia zdarzeń, które mogą prowadzić do jego negatywnego odbioru. Działania te, w pierwszym zakresie, polegają na analizie planowanych celów biznesowych (strategicznych, finansowych) pod kątem reputacji T UW-CUPRUM, w drugim natomiast, przyjmują postać regulacji i dotyczą m. in.

- procedury rozpatrywanie skarg i reklamacji klientów (Regulamin skarg i zażaleń),
- postępowania z informacjami poufnymi (instrukcja wewnętrzna),
- współpracy z mediami (zasady określone w regulaminie organizacyjnym).

Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji w Towarzystwie sprowadza się w szczególności do podejmowania działań:

- zapobiegawczych, ograniczających występowanie lub minimalizujących skalę i zakres występowania negatywnych zdarzeń wizerunkowych,
- osłonowych, eliminujących, łagodzących lub minimalizujących niekorzystny wpływ negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych.

Towarzystwo nie wykonywało testów warunków skrajnych dla ryzyka strategicznego i dla ryzyka utraty reputacji, co wynikało zarówno z istniejących procedur i kontroli wewnętrznych jak i jakościowej oceny tych ryzyk.

Ryzyka te przez cały okres sprawozdawczy utrzymywały się stabilnym poziomie. Towarzystwo nie identyfikowało wahań w poziomie ryzyka strategicznego i w poziomie ryzyka utraty reputacji w 2017 roku.

T UW-CUPRUM nie identyfikuje koncentracji ryzyka strategicznego i ryzyka reputacji.

W okresie sprawozdawczym nie uległy istotnym zmianom środki zastosowane w celu oceny ryzyka strategicznego i ryzyka utraty reputacji. Nie uległa również istotnym zmianom ekspozycja na te ryzyka.

C.7. WSZELKIE INNE INFORMACJE

Towarzystwo ujawniło wszystkie istotne informacje dotyczące profilu ryzyka we wstępie do sekcji C oraz w punktach C.1-C.6.

D. WYCENA DO CELÓW WYPŁACALNOŚCI

Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej TUV-CUPRUM zawierające informacje dotyczące obszarów określonych w art. 260 Aktu Delegowanego, zgodnie z obowiązującymi Towarzystwo wymogami dotyczącymi ujawniania informacji, o których mowa w ust. 1 i 3 ww. artykułu

Aktywa i zobowiązania wycenia się dla celów wypłacalności zgodnie z zapisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, Aktu Delegowanego oraz powiązanymi wytycznymi EIOPA.

Towarzystwo na mocy ww. przepisów wycenia aktywa dla celów wypłacalności oraz zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności w wartości godziwej przy założeniu kontynuacji działalności.

Podstawową metodą wyceny aktywów i zobowiązań jest ich wycena według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań.

W sytuacji, gdy zastosowanie metody wyceny według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań jest niemożliwe, Towarzystwo wycenia aktywa i zobowiązania według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach podobnych aktywów i zobowiązań na podstawie kryteriów odnoszących się do aktywnych rynków, które są określone w międzynarodowych standardach rachunkowości przyjętych przez Komisję na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1606/2002, dokonując korekt odzwierciedlających różnice. Korekty te odzwierciedlają czynniki specyficzne dla danego składnika aktywów lub zobowiązań, w tym:

- charakter lub lokalizację składnika aktywów lub zobowiązań,
- stopień, w jakim dane używane do wyceny są powiązane z pozycjami, które są porównywalne z danym składnikiem zobowiązań,
- obrót lub poziom aktywności na rynkach, na których są obserwowane dane używane do wyceny.

Jeżeli zastosowanie podstawowej metody wyceny (wg cen rynkowych) nie jest możliwe, wówczas stosowane są metody alternatywne, takie jak:

- podejście rynkowe, które zakłada wykorzystywanie cen i innych odpowiednich danych z transakcji rynkowych obejmujących identyczne lub podobne aktywa lub zobowiązania lub identyczną lub podobną grupę aktywów i zobowiązań. Metody wyceny spójne z podejściem rynkowym obejmują wycenę macierzową;
- podejście dochodowe, dające pojedynczą wartość bieżącą przez dyskontowanie przyszłych kwot, takich jak przepływy pieniężne, przychody lub koszty. W tym przypadku wartość godziwa powinna odzwierciedlać obecne oczekiwania rynkowe dotyczące tych przyszłych kwot. Metody wyceny spójne z podejściem dochodowym obejmują metody wartości bieżącej, modele wyceny opcji oraz metodę wielookresowych nadwyżek dochodów;
- podejście kosztowe lub podejście bieżącego kosztu odtworzenia odzwierciedlające kwotę, która byłaby obecnie wymagana w celu zastąpienia funkcji danego składnika aktywów. Z perspektywy uczestnika rynku będącego sprzedającym cena, która byłaby otrzymana w zamian za ten składnik aktywów, opiera się na koszcie, który musiałby ponieść uczestnik rynku będący kupującym, aby nabyć składnik aktywów lub wytworzyć jego zamiennik o porównywalnej jakości. Wartość tą koryguje się o aktualne zużycie wycenianego składnika aktywów.

W rozdziale D zaprezentowano ilościowe i jakościowe wyjaśnienie istotnych różnic między podstawami, metodami i głównymi założeniami stosowanymi przez Towarzystwo przy wycenie dla celów wypłacalności i na potrzeby statutowego sprawozdania finansowego, sporządzanego zgodnie z Ustawą o Rachunkowości oraz wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi (dalej PSR).

D.1. AKTYWA

W rozdziale D.1. Towarzystwo opisało istotne pozycje składowe aktywów według stanu na 31 grudnia 2017 r.

Pełny bilans – ze wszystkimi pozycjami (aktywa, zobowiązania) – zaprezentowano w załączniku do niniejszego sprawozdania.

Tab. 7. Aktywa według zasad Wyłącalności II na 31.12.2017 r. (w tys. zł)

Aktywa	Wartość wg Wyłącalność II
Aktywowane koszty akwizycji	0
Wartości niematerialne i prawne	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.017
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	1.912
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	99.615
Obligacje	65.561
Obligacje państwowe	65.561
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	34.054
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń:	-227
Innych niż ubezpieczenia na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	-227
Innych niż ubezpieczenia na życie z wyłączeniem zdrowotnych	-227
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	28
Należności z tytułu reasekuracji biernej	0
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	1.670
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	41
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	0
Aktywa ogółem	104.057

Aktywowane koszty akwizycji – na potrzeby wyceny według Wyłącalności II – są wykazywane w aktywach w kwocie 0 zł. Wartość aktywowanych kosztów akwizycji zgodnie z PSR wyniosła 12 tys. zł.

Wartości niematerialne i prawne – na potrzeby wyceny według Wyłącalności II – są wykazywane w aktywach w kwocie 0 zł (zgodnie z art. 12 Aktu Delegowanego). W statutowym sprawozdaniu finansowym wartości niematerialne i prawne zaprezentowano w kwocie 142 tys. zł.

Towarzystwo ujmuje i wycenia odroczone podatki dochodowe (aktywo i rezerwę z tytułu podatku odroczonego) w odniesieniu do wszystkich aktywów i zobowiązań, w tym rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, przez identyfikację różnic przejściowych pomiędzy wartością tych aktywów i zobowiązań, a odpowiadającą im wartością podatkową.

Towarzystwo ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego tylko wówczas, gdy będzie prawdopodobnie dostępny przyszły dochód podlegający opodatkowaniu, w związku, z którym będzie można wykorzystać aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z uwzględnieniem wszelkich wymogów prawnych lub regulacyjnych dotyczących terminów przeniesienia na kolejny okres nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych.

Aktywo z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwa z tytułu podatku odroczonego zostały zaprezentowane w wartości netto (tj. aktywo z tytułu podatku odroczonego po pomniejszeniu o wysokość rezerwy z tyt. podatku odroczonego).

W bilansie sporządzonym dla celów wypłacalności na 31.12.2017 r. aktywo z tytułu podatku odroczonego wykazano w wartości 1.017 tys. zł, natomiast w sprawozdaniu sporządzonym zgodnie z PSR wykazano oddzielnie aktywo z tyt. podatku odroczonego w kwocie 1 143 tys. zł. oraz rezerwę z tyt. podatku odroczonego w wysokości 281 tys. zł. .

Na pozycję „Nieruchomości, maszyny i urządzenia do użytku własnego” dla celów Wypłacalności II składają się nieruchomości w kwocie 1.453 tys. zł oraz rzeczowe aktywa trwałe w wartości 459 tys. zł.

Przyjęta dla celów Wypłacalności II wartość godziwa nieruchomości wynika z operatu szacunkowego niezależnego rzeczoznawcy majątkowego. Według PSR nieruchomości przedstawiono w wartości księgowej wynoszącej 968 tys. zł. Różnica między wyceną dla celów wypłacalności a PSR w kwocie 485 tys. zł wynika z faktu, że dla celów PSR nieruchomości ujmowane są w cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów amortyzujących.

Towarzystwo jako przybliżoną wartość godziwą rzeczowych aktywów trwałych, uwzględniając zasadę proporcji oraz istotności pozycji, przyjęło wartość księgową.

Lokaty dla celów bilansowych według zasad Wypłacalności II wyceniono według wartości godziwej.

Na pozycję „Lokaty” (inne niż aktywa dla ubezpieczeń związanych z wartością indeksu i ubezpieczeń związanych z UFK) składają się obligacje Skarbu Państwa w kwocie 65.561 tys. zł oraz depozyty bankowe inne niż środki pieniężne w wartości 34.054 tys. zł.

Wycena obligacji Skarbu Państwa dla celów wypłacalności została sporządzona według wartości godziwej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, z uwzględnieniem art. 10 ust. 2 i 3 Aktu Delegowanego. Dla celów PSR wycena obligacji Skarbu Państwa została wykazana w wartości 63.848 tys. zł. Różnica wynosząca 1.713 tys. zł wynika z wyceny obligacji utrzymywanych do terminu wymagalności, które dla celów PSR wyceniono w skorygowanej cenie nabycia.

Depozyty bankowe wyceniono w wartości godziwej z uwzględnieniem analizy ryzyka kredytowego banków. Nie wystąpiły różnice między wyceną depozytów bankowych według zasad Wypłacalności II a PSR.

Dla potrzeb bilansu według zasad Wypłacalności II jako należności z tytułu ubezpieczeń ujęto kwoty składek wymaganych do dnia bilansowego, a nieopłaconych na dzień bilansowy. Składki należne w kolejnych okresach (np. przy ratach płatności składek zgodnie z warunkami ubezpieczenia) były ujmowane jako wpływy w przepływach pieniężnych, sporządzanych w celu ustalenia rezerwy składki, bądź (jeśli raty składki były spodziewane) uwzględniano je do ustalenia rezerw szkodowych. Składki te nie stanowią zatem należności, lecz spodziewane wpływy.

Należności z tytułu ubezpieczeń, w tym składki należne (raty składek) a niewpłacone, obarczone są ryzykiem kredytowym (ryzyko niewywiązania się kontrahenta ze zobowiązania)

i podlegają stosownym testom w zakresie tego ryzyka. Należności te są wartościami odzyskiwalnymi.

W bilansie sporządzonym dla celów wypłacalności na 31.12.2017 r. należności z tytułu ubezpieczeń wykazano w kwocie 28 tys. zł, a dla celów PSR w wartości 2.971 tys. zł.

Pozostałe należności (handlowe, inne niż z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji) w bilansie sporządzonym dla celów wypłacalności oraz inne należności wg bilansu PSR nie różnią się i wynoszą 1.670 tys. zł. W tej grupie należności dominują należności od budżetu (1.668 tys. zł) i dotyczą nadpłaty podatku dochodowego. Są należnościami odzyskiwalnymi.

Środki pieniężne są prezentowane w wartości godziwej, której odpowiada wartość nominalna z uwzględnieniem ryzyka kredytowego. W sprawozdaniu według PSR pozycja ta została wykazana w kwocie 509 tys. zł. Odnotowana różnica (468 tys. zł) wynika z niewykazywania środków ZFŚS, Funduszu Prewencyjnego oraz Funduszu Zapomogowego w sprawozdaniu dla celów wypłacalności.

Wartość pozostałych aktywów zgodnie z zasadami Wypłacalności II – według stanu na 31.12.2017 r. – wyniosła 0 zł, natomiast według PSR 57 tys. zł. Różnica ta dotyczyła rozliczeń międzyokresowych kosztów administracyjnych i wynikała z możliwości uwzględnienia odzyskania danego aktywa (w oparciu o zasadę wyceny wartości godziwej).

Kwoty należne z umów reasekuracji zgodnie z zasadami Wypłacalności II – według stanu na 31.12.2017 r. – wyniosły - 227 tys. zł, natomiast według PSR 37 tys. zł. Różnica ta jest konsekwencją naliczenia udziałów reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych ustalonych dla celów wypłacalności.

Podsumowanie różnic wyceny aktywów według Wypłacalności II i PSR przedstawia tabela 8.

Tab. 8. Różnice w wycenie aktywów według Wypłacalności II i PSR (tys. zł). Stan na 31.12.2017 r.

Aktywa	Wartości według		Różnica
	Wypłacalność II	PSR	
Aktywowane koszty akwizycji	0	12	-12
Wartości niematerialne i prawne	0	142	-142
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.017	1.143	-126
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	1.912	1.427	485
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	99.615	97.902	1.713
Obligacje	65.561	63.848	1.713
Obligacje państwowe	65.561	63.848	1.713
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	34.054	34.054	0

Aktywa	Wartości według		Różnica
	Wyłączalność II	PSR	
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń:	-227	37	-264
Innych niż ubezpieczenia na życie i zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	-227	37	-264
Innych niż ubezpieczenia na życie z wyłączeniem zdrowotnych	-227	37	-264
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	28	2.971	-2.943
Należności z tytułu reasekuracji biernej	0	0	0
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji)	1.670	1.670	0
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	41	509	-468
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	0	57	-57
Aktywa ogółem	104.057	105 871	-1.814

TUW-CUPRUM nie posiada zawartych umów leasingu operacyjnego i finansowego.

W okresie sprawozdawczym Towarzystwo nie stosowało zmian w podstawach uznawania, wyceny lub szacunkach istotnych aktywów w porównaniu do zasad roku poprzedniego.

Towarzystwo nie identyfikuje istotnych aktywów, dla których istnieje potrzeba ustalenia założeń i oceny co do przyszłych i innych istotnych źródeł niepewności oszacowania.

D.2. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oddzielnie dla każdej istotnej linii biznesowej, w tym kwota najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka, oraz opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych do wyceny do celów wypłacalności

Towarzystwo utworzyło rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe według zasad Wypłacalności II na łączną kwotę brutto 19 604 tys. zł (stan na 31.12.2017 r.). Udział poszczególnych linii biznesowych zestawia tabela 9.

Tab. 9. Wartość RTU według zasad Wypłacalności II (w tys. zł). Stan na 31.12.2017 r.

Linia biznesowa	Najlepsze oszacowanie	Margines ryzyka	RTU obliczane łącznie	RTU razem
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	339	40	0	379
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	-192	22	0	-170

Linia biznesowa	Najlepsze oszacowanie	Margines ryzyka	RTU obliczane łącznie	RTU razem
Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych	6.838	1.003	0	7.841
Ubezpieczenia OC ogólnej	10.180	1.374	0	11.554

Udział reasekuratorów w najlepszym oszacowaniu występuje jedynie dla ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych, gdzie kwoty należne z umów reasekuracji są ujemne i wynoszą – 227,1 tys. zł.

Towarzystwo przy wycenie rezerw najlepszego oszacowania (tab. 8) przyjęło podejście deterministyczne prognozując – według jednolitych grup ryzyk – przepływy pieniężne występujące w każdym miesiącu po dacie bilansowej, aż do granicy danej umowy. Jako wpływy prognozowano przychody ze składek oraz regresy i odzyski, natomiast jako wypływy prowizje, świadczenia, koszty wypłaty świadczeń, koszty administracyjne, a także zwroty składek dla ubezpieczających wynikające z formuły wzajemnościowej według zasad dla poszczególnych ZWC.

Klasyfikację produktów ubezpieczeniowych TUV-CUPRUM według linii biznesowych przedstawia tabela 10.

Tab. 10. Produkty ubezpieczeniowe Towarzystwa według linii biznesowych

Linia biznesowa	Produkty
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Gr. 1 Ubezpieczenia wypadku Gr. 2 Ubezpieczenia chorób
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Gr. 7 Ubezpieczenia przedmiotów w transporcie
Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych	Gr. 8 Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami Gr. 9 Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych
Ubezpieczenia OC ogólnej	Gr. 13 Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej

Ilościowe i jakościowe wyjaśnienie ewentualnych istotnych różnic pomiędzy podstawami, metodami i głównymi założeniami stosowanymi przez Towarzystwo przy wycenie do celów wypłacalności oraz na potrzeby sprawozdań finansowych - oddzielnie dla każdej istotnej linii biznesowej

Istotne różnice w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności oraz rachunkowości (PSR) w ramach poszczególnych linii biznesowych zestawia tabela 11.

Tab. 11. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w podziale na linie biznesowe według Wypłacalność II i PSR (w tys. zł). Stan na 31.12.2017 r.

Lp.	Linia biznesowa	Wartość RTU według		Różnica
		Wypłacalności II	PSR	
1.	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	379	456	-77
2.	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	-170	142	-312
3.	Ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych	7.841	8.534	-693

Lp.	Linia biznesowa	Wartość RTU według		Różnica
		Wypłacalności II	PSR	
4.	Ubezpieczenia OC ogólnej	11.554	11.078	476
RAZEM		19.604	20.210	-606

Najlepsze oszacowanie dla rezerwy składek według zasad Wypłacalność II jest znacznie mniejsze od rezerwy składek według PSR, zwłaszcza w przypadku ubezpieczeń transportowych, w których przyszłe płatności składek według Wypłacalności II są o wiele większe niż rezerwa składek według PSR.

Najlepsze oszacowanie dla rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia (Wypłacalność II) ma podobną wartość do rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia (PSR).

Uwzględnienie marginesu ryzyka powoduje, że sumaryczne rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe według Wypłacalności II oraz PSR mają zbliżone wartości.

W ramach wyliczeń najlepszego oszacowania uwzględniono przyszłe, całkowite przepływy pieniężne związane z aktywnymi polisami oraz szkodami, które zaszyły do daty bilansowej. Przepływy te są dyskontowane stopą procentową wolną od ryzyka, zależną od roku projekcji.

W najlepszym oszacowaniu nie uwzględnia się rezerwy na wyrównanie szkodowości.

Dokonywana wycena rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na potrzeby sprawozdań finansowych nie uwzględnia dyskontowania, nawet jeśli prawdopodobne jest, że wypłata odszkodowania nastąpi za kilka lat.

W rezerwie składek na potrzeby sprawozdań finansowych nie jest uwzględniany przyszły dodatni wynik techniczny Towarzystwa.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe według Wypłacalność II ukształtowały się na poziomie 19.604 tys. zł. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe według PSR wyniosły 20.210 tys. zł, w tym rezerwy brutto: 20.163 tys. zł, oszacowane regresy i odzyski brutto: – 47 tys. zł.

Opis korekty dopasowującej, o której mowa w art. 77b Dyrektywy 2009/138/WE

Towarzystwo nie stosowało korekty dopasowującej, o której mowa w art. 77b Dyrektywy 2009/138/WE.

Oświadczenie na temat stosowania przez Towarzystwo korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d Dyrektywy 2009/138/WE

Towarzystwo nie stosowało korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d Dyrektywy 2009/138/WE.

Oświadczenie na temat stosowania przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 308c Dyrektywy 2009/138/WE

Towarzystwo nie stosowało przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 308c Dyrektywy 2009/138/WE.

Oświadczenie na temat stosowania przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 308d Dyrektywy 2009/138/WE

Towarzystwo nie stosowało przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 308d Dyrektywy 2009/138/WE.

Opis poziomu niepewności związanej z wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Poziom niepewności związanej z wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych nie został skwantyfikowany, ale należy zauważyć, że Towarzystwo historycznie wykazuje znaczne wahania poziomu szkodowości związane głównie z ograniczoną liczbą i zróżnicowaniem ubezpieczanych podmiotów.

Opis kwot należnych z umów reasekuracji

Kwoty należne z umów reasekuracji wynoszą: - 227,1 tys. zł. Kwota ta pochodzi z 7 linii biznesowej (ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych), tj.

- kwoty należnej z umów reasekuracji dla najlepszego oszacowania rezerwy składki (-227,1 tys. zł; udział reasekuratorów w składce),

W przypadku pozostałych linii biznesowych kwoty należne z umów reasekuracji są równe zero, co wynika z braku reasekuracji w ich ramach.

Istotne informacje, inne niż już ujawnione w sprawozdaniu na temat wypłacalności i kondycji finansowej, dotyczące wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do celów wypłacalności

Towarzystwo ujawniało wszystkie istotne informacje dotyczące wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do celów wypłacalności w punkcie D.2.

D.3. INNE ZOBOWIĄZANIA

Informacje dotyczące wyceny innych zobowiązań do celów wypłacalności, w tym:

- wartość pozostałych zobowiązań oraz opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy ich wycenie do celów wypłacalności (oddzielnie dla każdej istotnej grupy innych zobowiązań):
- ilościowe i jakościowe wyjaśnienie ewentualnych istotnych różnic pomiędzy podstawami, metodami i głównymi założeniami stosowanymi przez Towarzystwo przy wycenie do celów wypłacalności oraz na potrzeby sprawozdań finansowych (oddzielnie dla każdej istotnej grupy innych zobowiązań)

W rozdziale D.3. Towarzystwo opisało istotne pozycje składowe zobowiązań, innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.

Pełny bilans – ze wszystkimi pozycjami (aktywa, zobowiązania) – został zaprezentowany w załączniku do niniejszego sprawozdania.

Tab. 12. Inne zobowiązania na dzień 31.12.2017 r. (w tys. zł)

Inne zobowiązania	Wartość wg Wypłacalność II
Zobowiązania warunkowe	182
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	769
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	1.094
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	0
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	24.291
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	352
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	328
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	5
Inne zobowiązania ogółem	27.021

W bilansie sporządzonym dla celów wypłacalności zobowiązania warunkowe wyceniono na 182 tys. zł. Kwota ta jest sumą ewentualnych zobowiązań z tytułu odszkodowań dla członków zarządu Towarzystwa (odprawy w przypadku odwołania w trakcie trwania kadencji). Zgodnie z PSR zobowiązania te stanowią pozycje pozabilansowe.

Na pozycję pozostałych rezerw dla celów wypłacalności składają się rezerwy:

- na koszty badania sprawozdania finansowego oraz wynagrodzenia aktuariusza w kwocie 174 tys. zł,
- na koszty nadzoru w kwocie 13 tys. zł,
- na wynagrodzenia należne za rok 2017 wraz z narzutami ZUS w kwocie 561 tys. zł,
- pozostałe rezerwy w łącznej kwocie 21 tys. zł.

Dla celów wypłacalności zastosowano alternatywne metody wyceny – podejście dochodowe. Zobowiązania warunkowe ostrożnościowa przyjęto w 100% wartości PSR, ze względu na trudność oszacowania prawdopodobieństwa ich realizacji. Nie odnotowano różnic między wyceną według zasad Wypłacalności II a PSR.

W bilansie sporządzonym dla celów wypłacalności świadczenia pracownicze obejmują rezerwę na nagrody jubileuszowe, niewykorzystane urlopy oraz rezerwę na odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne. Zobowiązania z tych tytułów wynoszą dla celów wypłacalności 1.094 tys. zł i przyjmują identyczną wartość w ujęciu PSR.

Tab. 13. Zobowiązania wynikające ze świadczeń pracowniczych dla pracowników wg stanu na 31.12.2017 r.

Tytuł zobowiązania	Wartość w tys. zł (Wypłacalność II oraz PSR)
Odprawy emerytalne	265
Odprawy rentowe	23
Odprawy pośmiertne	34
Nagrody jubileuszowe	642
Urlopy zaległe	130
Razem	1.094

Zobowiązania wynikające ze świadczeń pracowniczych na odprawy i nagrody są obliczane Metodą Prognozowanych Uprawnień Jednostkowych.

Zobowiązania z tytułu urlopów zaległych są ustalane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych nie stanowią istotnej grupy zobowiązań i nie są związane z określonymi aktywami.

W bilansie sporządzonym dla celów wypłacalności i sprawozdaniu statutowym zgodnym ze standardami PSR zobowiązania z tytułu ubezpieczeń wykazano w kwocie 24.291 tys. zł, z czego 24.078 tys. zł dotyczy zobowiązań z tytułu zwrotu składek za 2017 rok. Podstawą wyliczenia zobowiązań z tytułu zwrotów składek były polisy roku obrotowego skorygowane o zmianę stanu rezerwy składki (zgodnie z zasadami wzajemności członkowskiej).

W bilansie sporządzonym dla celów wypłacalności zobowiązania z tytułu reasekuracji wyniosły 352 tys. zł. i nie różniły się od wykazanych w bilansie statutowym.

Na pozycję „pozostałe zobowiązania handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej” w kwocie 328 tys. zł składają się zobowiązania wobec budżetu (192 tys. zł) oraz zobowiązania handlowe (136 tys. zł). Dla celów wypłacalności zastosowano alternatywne metody wyceny – podejście dochodowe. Nie odnotowano różnic między wyceną według zasad Wypłacalności II a PSR.

Pozostałe zobowiązania – niewykazywane w innych pozycjach – dla celów wypłacalności przyjęły wartość 5 tys. zł, natomiast dla celów PSR 451 tys. zł. Różnica w wysokości 446 tys. zł wynika z ujęcia w pozostałych zobowiązaniach funduszy specjalnych (tj. ZFŚŚ, Funduszu Prewencyjnego oraz Funduszu Zapomogowego) w sprawozdaniu statutowym.

Zestawienie różnic w wycenie innych zobowiązań według Wypłacalności II i PSR na dzień 31 grudnia 2017 r. przedstawiono w tab. 14.

Tab. 14. Różnice w wycenie zobowiązań (innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe) według Wyłącalności II i PSR (w tys. zł). Stan na 31.12.2017 r.

Zobowiązania Inne	Wartość według		Różnica
	Wyłącalność II	PSR	
Zobowiązania warunkowe	182	0	182
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	769	769	0
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	1.094	1.094	0
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	0	281	-281
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	0	0	0
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	24.291	24.291	0
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	352	352	0
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	328	328	0
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	5	451	-446
Inne zobowiązania ogółem	27.021	27.566	-545

TUW-CUPRUM nie posiada zawartych umów leasingu operacyjnego i finansowego.

W okresie sprawozdawczym Towarzystwo nie dokonywało zmian w stosowanych podstawach ujmowania, wyceny lub szacunkach zobowiązań w porównaniu do roku poprzedniego.

Towarzystwo nie identyfikuje istotnych zobowiązań, dla których istnieje potrzeba ustalenia założeń i oceny co do przyszłych i innych istotnych źródeł niepewności oszacowania.

Zobowiązania zostały wycenione przy założeniu kontynuacji działalności.

D.4. ALTERNATYWNE METODY WYCENY

Towarzystwo nie zastosowało innych alternatywnych metod wyceny poza opisanymi w części D.1. oraz D.3. niniejszego sprawozdania.

D.5. WSZELKIE INNE INFORMACJE

Towarzystwo ujawniło wszystkie istotne informacje dotyczące wyceny dla celów wyłącalności w punktach D.1-D.4.

E. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

E.1. ŚRODKI WŁASNE

Informacje dotyczące celów, zasad i procesów stosowanych przez Towarzystwo w celu zarządzania swoimi środkami własnymi, w tym dotyczące horyzontu czasowego wykorzystywanego na potrzeby planowania działalności oraz na temat wszelkich istotnych zmian, które zaszły w okresie sprawozdawczym

Środki własne Towarzystwa składają się z rezerwy uzgodnieniowej i kapitału zakładowego. W zakresie kapitału zakładowego TUV-CUPRUM nie przewiduje istotnych zmian, a zatem przedmiotem zarządzania jest rezerwa uzgodnieniowa stanowiąca nadwyżkę aktywów nad zobowiązaniami pomniejszoną o kapitał zakładowy.

Zasadniczą pozycją w aktywach Towarzystwa są lokaty (99.615 tys. zł), które w sumie aktywów stanowią 95,7% (stan na 31.12.2017 r.). W tej perspektywie celem Towarzystwa jest utrzymanie struktury aktywów z jednoczesnym zachowaniem odpowiedniego poziomu zobowiązań.

Zasady i procedury stosowane przez Towarzystwo w celu zarządzania swoimi środkami własnymi definiują przede wszystkim obowiązki związane z zarządzaniem lokatami i kapitałem, w tym m.in. Regulamin działalności lokacyjnej i Zasady zarządzania kapitałem.

Towarzystwo planuje swoją działalność w horyzoncie pięcioletnim, stosując plany kroczące. Aktualny okres planistyczny obejmuje lata 2018-2022.

Informacje dotyczące struktury, wysokości i jakości środków własnych na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego oraz na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego, łącznie z analizą istotnych zmian w każdej kategorii, które zaszły w okresie sprawozdawczym - oddzielnie dla każdej kategorii środków własnych

Tab. 15. Środki własne Towarzystwa na 31.12.2017 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Ogółem	Kategoria 1 - nieograniczona	Kategoria 3
Kapitał zakładowy	21.878	21.878	0
Rezerwa uzgodnieniowa	34.537	34.537	0
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.017	0	1.017
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	57.432	56.415	1.017

Tab. 16. Zmiana w środkach własnych Towarzystwa – porównanie stanu na 31.12.2017 r. i 31.12.2016 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2016	Zmiana
Kapitał zakładowy	21.878	21.878	0
Rezerwa uzgodnieniowa	34.537	30.459	4.078
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.017	1.477	- 460
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	57.432	53.813	3.619

Pozostałe pozycje środków własnych były równe zero. Towarzystwo na 31 grudnia 2017 r. nie posiadało środków własnych „Kategorii 1 – ograniczona”, ani środków własnych „Kategorii 2”.

Środki własne Towarzystwa składają się z kapitału zakładowego i rezerwy uzgodnieniowej. Stan środków własnych na 31.12. 2017 r. uległ zwiększeniu o kwotę 3.619 tys. zł w relacji do końca roku ubiegłego (31.12.2016 r). Kapitał zakładowy nie uległ zmianie, zwiększyła się natomiast rezerwa uzgodnieniowa, co stanowiło konsekwencję wzrostu nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami w porównywanych okresach. Wzrost aktywów na 31.12.2017r. w stosunku do 31.12.2016 r. był w głównej mierze skutkiem wzrostu wartości lokat (o 3.697 tys. zł) w stosunku do końca roku ubiegłego (31.12.2016 r.) Niemal 100% środków własnych Towarzystwa to środki kategorii 1.

Towarzystwo ma nadpłynność środków finansowych. Lokuje je przede wszystkim w obligacje Skarbu Państwa o przedziale czasowym od 4 do 6 lat, przy czym 40% stanowią obligacje 6 letnie. Pozostałe środki (ok. 35%) inwestuje w lokaty bankowe. W 2017 r. struktura lokat uległa zmianie. Dla zachowania wyższego poziomu płynności finansowej inwestycje w lokaty bankowe wzrosły o 19 931 tys. zł w porównaniu do roku 2016 (źródło środków - realizacja obligacji SP o stałej kwocie dochodu). Udział lokat bankowych zwiększył się z 15% do 35% w strukturze lokat Towarzystwa.

Kwota środków własnych dopuszczonych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności, w podziale na kategorie środków własnych

Środki własne dopuszczone na pokrycie Kapitałowego Wymogu Wypłacalności (SCR) wynoszą 57.432 tys. zł (stan na 31.12.2017 r.).

Tab. 17. Wartość i struktura środków własnych dopuszczonych na pokrycie Kapitałowego Wymogu Wypłacalności (SCR). Stan na 31.12.2017 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wartość (zł)	Kategoria środków własnych	Struktura (%)
Kapitał zakładowy	21.878	1	38,09
Rezerwa uzgodnieniowa	34.537	1	60,14
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.017	3	1,77
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	57.432		100,00

Tab. 18. Wartość i struktura środków własnych dopuszczonych na pokrycie Kapitałowego Wymogu Wypłacalności (SCR). Stan na 31.12.2016 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wartość (zł)	Kategoria środków własnych	Struktura (%)
Kapitał zakładowy	21.878	1	40,7%
Rezerwa uzgodnieniowa	30.459	1	56,6%
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.477	3	2,7
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	53.813		100,0

Struktura i wartość środków własnych dopuszczonych na pokrycie Kapitałowego Wymogu Wypłacalności (SCR) nie uległa istotnym zmianom w roku 2017 w stosunku do roku poprzedniego.

Kwota podstawowych środków własnych dopuszczonych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego, w podziale na kategorie środków własnych

Środki własne dopuszczone na pokrycie Minimalnego Wymogu Kapitałowego (MCR) wynoszą 56.415 tys. zł (stan na 31.12.2017 r.).

Tab. 19. Wartość i struktura środków własnych dopuszczonych na pokrycie Minimalnego Wymogu Kapitałowego (MCR). Stan na 31.12.2017 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wartość (zł)	Kategoria środków własnych	Struktura (%)
Kapitał zakładowy	21.878	1	38,78
Rezerwa uzgodnieniowa	34.537	1	61,22
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	56.415		100,00

Tab. 20. Wartość i struktura środków własnych dopuszczonych na pokrycie Minimalnego Wymogu Kapitałowego (MCR). Stan na 31.12.2016 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wartość (zł)	Kategoria środków własnych	Struktura (%)
Kapitał zakładowy	21.878	1	41,4%
Rezerwa uzgodnieniowa	30.459	1	58,6%
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	52.336		100,0%

Wartość i struktura środków własnych dopuszczonych na pokrycie Minimalnego Wymogu Kapitałowego (MCR) nie uległa istotnym zmianom w roku 2017 w stosunku do roku poprzedniego.

Ilościowe i jakościowe wyjaśnienie wszelkich istotnych różnic pomiędzy kapitałem własnym wykazany w sprawozdaniach finansowych Towarzystwa a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami obliczoną dla celów wypłacalności

Kapitał własny wykazany w sprawozdaniu finansowym Towarzystwa na koniec 2017 roku ukształtował się na poziomie 58.096 tys. zł, a nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami 57.432 tys. zł. Różnica między kapitałem własnym a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami wyniosła 664 tys. zł i wynikała przede wszystkim z różnic w wycenach obligacji Skarbu Państwa (1.713 tys. zł), należności z tyt. ubezpieczeń (- 2.943 tys. zł), nieruchomości (485 tys. zł), środki pieniężne (-468 tys. zł), rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (606 tys. zł) oraz pozostałych pozycji po stronie aktywów i zobowiązań (- 57 tys. zł).

Informacje dotyczące środków własnych w odniesieniu do każdej pozycji podstawowych środków własnych, która podlega przepisom przejściowym, o których mowa w art. 308b ust. 9 i art. 308b ust. 10 Dyrektywy 2009/138/WE - opis charakteru pozycji oraz wskazanie jej kwoty
Towarzystwo nie posiada pozycji podstawowych środków własnych, które podlegają przepisom przejściowym, o których mowa w art. 308b ust. 9 i art. 308b ust. 10 Dyrektywy 2009/138/WE.

Informacje dotyczące środków własnych w odniesieniu do każdej istotnej pozycji uzupełniających środków własnych – opis pozycji i wskazanie kwoty pozycji uzupełniających środków własnych oraz w przypadku, gdy metoda służąca do określenia kwoty pozycji uzupełniających środków własnych została zatwierdzona, wskazanie metody oraz charakteru

i nazwy kontrahenta lub grupy kontrahentów dla pozycji, o których mowa w art. 89 ust. 1 lit. a), b) i c) Dyrektywy 2009/138/WE

Towarzystwo w środkach własnych wykazuje wyłącznie podstawowe środki własne, nie wykazuje żadnych uzupełniających środków własnych.

Opis ewentualnych pozycji odliczonych od środków własnych oraz krótki opis ewentualnych istotnych ograniczeń wpływających na dostępność i możliwość przenoszenia środków własnych w ramach Towarzystwa

Towarzystwo nie posiada ekspozycji pomniejszających podstawowe środki własne.

Kwota podstawowych środków własnych zaliczonych do kategorii 3 stanowi mniej niż 1/3 łącznej kwoty dopuszczalnych środków własnych.

E.2. KAPITAŁOWY WYMÓG WYPŁACALNOŚCI I MINIMALNY WYMÓG KAPITAŁOWY

Kwoty kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego Towarzystwa na koniec okresu sprawozdawczego

Towarzystwo stosuje formułę standardową do obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności.

Minimalny wymóg kapitałowy na 31 grudnia 2017 r. wynosił 15.724 tys. zł.

Kapitałowy wymóg wypłacalności na 31 grudnia 2017 r. wynosił 32.631 tys. zł.

Kwota kapitałowego wymogu wypłacalności Towarzystwa w podziale na moduły ryzyka

Tab. 21. Elementy składowe wyliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności wg stanu na 31 grudnia 2017 r. (w tys. zł)

Ryzyko rynkowe	5.092
Ryzyko stopy procentowej	3.745
Ryzyko cen akcji	0
Ryzyko cen nieruchomości	478
Ryzyko spreadu kredytowego	1.532
Ryzyko koncentracji aktywów	2.931
Ryzyko walutowe	0
Efekt dywersyfikacji	3.595
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	9.421
Ryzyko w ubezpieczeniach na życie	0
Ryzyko w ubezpieczeniach zdrowotnych	334
Wymóg kapitałowy dla ryzyka ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń innych niż na życie	322
Wymóg kapitałowy dla ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie	0
Wymóg kapitałowy dla ryzyka katastroficznego z ubezpieczeń zdrowotnych	40
Efekt dywersyfikacji	28
Ryzyko w ubezpieczeniach innych niż na życie	23.353
Wymóg kapitałowy dla ryzyka składki i rezerw	11.460
Wymóg kapitałowy dla ryzyka katastroficznego	17.682
Wymóg kapitałowy dla ryzyka związanego z rezygnacjami z umów	183
Efekt dywersyfikacji	5.972
Efekt dywersyfikacji	7.118
Ryzyko wartości niematerialnych i prawnych	0
Ryzyko operacyjne	1.551

Przyszłe świadczenia uznaniowe	0
Korekta z tytułu zdolności RTU do pokrywania strat	0
Korekta z tytułu zdolności podatków odroczonych do pokrywania strat	0
Korekta z tytułu zdolności RTU i podatków odroczonych do pokrywania strat	0
SCR - kapitałowy wymóg wypłacalności	32.631

Informacja czy zakład stosuje uproszczenia przy obliczaniu wymogów według formuły standardowej

Towarzystwo nie stosuje uproszczeń przy obliczaniu wymogów według formuły standardowej. TUV-CUPRUM nie stosuje również parametrów specyficznych dla zakładu, o których mowa w art. 104 ust. 7 Dyrektywy 2009/138/WE.

Informacje dotyczące danych wejściowych wykorzystywanych przez Towarzystwo do obliczenia minimalnego wymogu kapitałowego

W przypadku Towarzystwa minimalny wymóg kapitałowy uzależniony jest wyłącznie od średniego kursu euro, ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roboczym października danego roku i równy jest wyrażonej w złotych kwocie nieprzekraczalnego dolnego progu minimalnego wymogu kapitałowego (3.700 tys. euro na 31 grudnia 2017 roku).

Wszelkie istotne zmiany kapitałowego wymogu wypłacalności oraz minimalnego wymogu kapitałowego w okresie sprawozdawczym oraz przyczyny takich zmian

W okresie sprawozdawczym (2017 r.) wysokość kapitałowego wymogu wypłacalności nie uległa istotnym zmianom.

W okresie sprawozdawczym (2017 r.) wysokość minimalnego wymogu kapitałowego nie uległa istotnym zmianom.

E.3. ZASTOSOWANIE PODMODUŁU RYZYKA CEN AKCJI OPARTEGO NA DURACJI DO OBLICZENIA KAPITAŁOWEGO WYMogu WYPŁACALNOŚCI

Informacje dotyczące opcji określonej w art. 304 Dyrektywy 2009/138/WE (wskazanie, że zakład stosuje podmoduł ryzyka cen akcji oparty na duracji, określony w tym artykule, do obliczenia swojego kapitałowego wymogu wypłacalności, po zatwierdzeniu przez jego organ nadzoru; kwota wymogu kapitałowego dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji, która wynika z tego stosowania)

Towarzystwo nie stosuje podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności. TUV-CUPRUM nie posiada akcji w swoim portfelu inwestycyjnym.

E.4. RÓŻNICE MIĘDZY FORMUŁĄ STANDARDOWĄ A STOSOWANYM MODELEM WEWNĘTRZNYM

Towarzystwo nie stosuje modelu wewnętrznego. Zarówno kapitałowy wymóg wypłacalności jak i minimalny wymóg kapitałowy oblicza się w oparciu o formułę standardową.

E.5. NIEZGODNOŚĆ Z MINIMALNYM WYMOGIEM KAPITAŁOWYM I NIEZGODNOŚĆ Z KAPITAŁOWYM WYMOGIEM WYPŁACALNOŚCI

Informacje dotyczące każdego przypadku niezgodności z minimalnym wymogiem kapitałowym lub istotnej niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności

W 2017 r. za każdym razem wyznaczany poziom środków własnych przewyższał ustalany minimalny wymóg kapitałowy i kapitałowy wymóg wypłacalności (brak niezgodności).

E.6. WSZELKIE INNE INFORMACJE

Inne istotne informacje dotyczące zarządzania kapitałem

Towarzystwo ujawniło wszystkie istotne informacje na temat zarządzania kapitałem w punktach E.1-E.5.